Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5409 11/24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՌԱՄԱԶԱՆ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5409

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ ՄԸ

Ցովսէփ Իզմիրեանց գրական մրցանակի Յանձնաժողովը նորութիւն մը կ'ընծայէ հանրութեան, մասնաւորապէս բանասէրներուն, գրասէրներուն եւ լեզուաբաններուն, բարեփոխելով իր մինչեւ ցարդ հետեւած դրութիւնը որուն համաձայն՝ այդ գրական մրցումին մասնակցողները իրենց նախասիրած նիւթին վրայ երկասիրութիւն մը կը պատրաստէին ու կը ներկայացնէին, կտակին գծած սահմաններէն չշեղելու պայմանով:

Այս անգամ, Յանձնաժողովը ինք կ'առաջարկէ նիւթը, որ է.—«Արդի հայերէնի բառարանին համար նախապատրաստական նիւթերու հաւաքածոյ կազմել, իւրաքանչիւր բառի հանդէպ բառարանական սովորութեան տեղեկութիւններով եւ մանաւանդ ծագման եւ կիրառութեան մասին բացատրութիւններով»: — Ինչպէս կը տեսնուի, Յանձնաժողովին ընդունած բարեփոխումը բանասիրական կամ հնախօսական ցամաք նիւթ մը տալուն մէջ չի կայանար, այլ լեզուական ընդարձակ յայտագիր մը կ'ընդգրկէ, այն է արդի հայերէնի կամ աշխարհաբարի յատուկ բառարանի մը պատրաստութեան նախնական տարրերուն պատրաստութիւնը, ինչ որ աւելի կը շեշտէ այս բարեփոխման կարեւորութիւնը, ճապաղ եւ ափյափոյ աշխատութեանց եւ հետեւաբար անօգուտ յոգնութեանց տեղի չտալու համար, որոնք ետքէն յուսախաբութիւն կը պատճառեն երկասիրողին՝ երբ մրցանակի չարժանանար իր աշխատութեանց արդիւնքը: Յանձնաժողովը իմաստուն ու գործնական մտածումը ունեցեր է երեքի բաժնել իր առաջարկած նիւթը, հետեւեալ սահմաններով.—

Ա.—Նոր շինուած կամ ճշդուած եւ նոր առում ստացած ու հին հայերէնի նաքագիտ բառեր ու ձեւեր:

Բ.—Արեւմտեան գաւառաբարբառներու բառեր եւ ձեւեր:

Գ.—Արեւելեան գաւառաբարբառներու բառեր եւ ձեւեր:

Այնպէս որ, այս անգամուան մրցման մասնակցիլ փափագողները ո՛չ միայն որոշ նիւթ մը եւ սահման մը ունին իրենց առջեւ, այլ եւ այդ նիւթը երեք մասի բաժնուած տեսնելու առաւելութիւնն ալ կը վայելեն, որոնցմէ իւրաքանչիւրին համար մրցանակի բաժին մը յատկացուած է: Կատարուելիքը զուտ մասնագիտական աշխատութիւն մըն է ուրեմն, եւ գրագէտ կամ բանասէր ըլլալը չի բաւեր՝ անոր ձեռնարկել փորձելու համար: Պէտք է լեզուագիտական լուրջ ու երկարատեւ ուսումնասիրութիւններ կատարած, հին ու նոր բառեր, ձեւեր նօթագրած, հաւաքած ըլլալ, մեթոտիկ կերպով ընտրելու համար վերեւ նշանակուած երեք ճիւղերէն մէկը:

Ցովսէփ Իզմիրեանց գրական մրցանակի Յանձնաժողովին այս որոշումը գուցէ պատրանք պատճառէ անոնց որոնք զանազան երկասիրութիւններով կը նախապատրաստէին մասնակցելու 1905ի երկամեայ մրցման, բայց ընդհանուր կերպով մեծապէս գնահատելի նորութիւն մըն է, տեւական ու արդիւնաւոր ըլլալու սահմանուած: Թէեւ սահմանափակ թիւով անձեր մասնակցին այդ մրցումին, բայց անիկայ չպիտի ծառայէ մէկ-երկու գրչի վաստակաւորներու նիւթական քաջալերանք մը ընծայելու միայն, անոնց ձեռագիր երկասիրութիւնները դարակի մը անկիւնը մնալով, ինչպէս եղած է ընդհանրապէս, այլ երբեք մրցանակի արժանանալիք նիւթերը միացուելով՝ ամբողջութիւն մը պիտի գոյացնեն եւ պիտի ծառայեն արդի հայերէն լեզուի յատուկ բառարանի մը պատրաստութեան, ուր արեւելեան եւ արեւմտեան գաւառաբարբառներն ու ձեւերը, նոր կերտուած կամ նոր առում ստացած ու աշխարհիկ գրականութեան մէջ գործածուող բառերը իրենց տեղը պիտի ունենան:

Լաւագոյն բարեփոխում մը չէր կրնար ներմուծել Յանձնաժողովը իր յայտագրին մէջ, որմէ անհատներ չէ միայն որ պիտի նպաստաւորուին՝ այլ հանրութիւնն ալ:

Տ. Ա.

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՆՏԱՆԵԼԻՆԵՐԸ

Անտանելիները... գիտեմ որ սկսաք մտքով փնտռել թէ որո՛նց համար է խօսքս. բայց մի յոգնիք, ես պիտի ըսեմ, ինքզինքս ձեր տեղը դնելով:

Անտանելի է այն մարդը ուրկէ դրամ փոխ առած էք, եւ որ երբեմն երբեմն, այդ պարագան յիշեցնելու անվայելչութիւնը կ'ունենայ, անանկ չէ՞...

Անտանելի են, եթէ լրագիր կը կարդաք, բոլոր այն գաւառի թղթակիցները, որոնք ժամկոչի ու լուսարարի խնդիր մը մատերնին փաթթելով, օրերով գլուխ կ'ուռեցնեն:

Անտանելի է ձեր դիմացի հաճի աղան, որ իրիկուններ նստելու կուգայ, եւ հոգը չընելով քու աչքերուդ գոցուիլը, կը նստի ու չերթար...

Անտանելի է դրացիիդ աղան, որ ջութակի դաս կ'առնէ, ու գլուխդ կ'ուռեցնէ իր պղզալուկ exerciceներովը. շատ դժբաղդ ես եթէ քիչ թէ շատ նուագէ կը հասկնաս, ու կը լսես հանած ֆալցօ ձայները:

Անտանելի է բայց շատ քիչ, օ՜հ, քիչ բան մը, աղուոր դրացուհիդ, որ դաշնակի դաս կ'առնէ, ու առտուընէ մինչեւ իրիկուն անհամաչափ gammeներով գլուխդ կ'ուռեցնէ:

Բայց ո՛րքան երջանիկ էք, եթէ իբր անտանելիութիւն միայն ասոնք ունիք. մտածեցէ՛ք:

Կը դաւանիք որ «Մեղքը լալով, պարտքը տալով կ'ըլլայ». ու կուտաք պարտքերնիդ, ու կ'ազատիք ձեր անտանելի պարտատէրէն:

Գաւառի թղթակիցները, օր մը, իրենց մէկ հրաշակերտը (!) չհրատարակուած ըլլալուն, քէն կ'ընեն,... ի՜նչ մեծ ցաւ, ու անոնցմէ ալ կ'ազատիք:

Ձեր դիմացի հաճի աղային ալ, քաղաքավարի մը սապէս.

—Թօհա՜ֆ, գիշերները երկան են ամա, քաւնը կը քաշուի կոր կէճէ, երեքուկէս ըսի՛ն մի, կը պառկինք:

Ու խեղճ մարդը, երեք ու կէսին հինգ մնացած կը մեկնի, մինչ դուք, աղջիկն անդիէն խօսելով, մարդուն վրայ քիչ մը խնդալով, անմե՛ղ ժամանց, ժամը վեցին առտուները հազիւ կը պառկիք:

Ձեր դրացիին աղան, exerciceներէն կ'անցնի պարզ եղանակներու, սանկ polka մը զարնելու կոչող կ'ըլլայ, ու վալս մը ճզճզցուցած ատենը, հակառակ պարել չգիտնալուդ, ու պարելու հրաւէր մը եղած ատենը,—ազնուութիւնդ ծածկելու համար—անգամ «vapeur»ներդ պատճառ բռնելուդ, կ'ըսես.

—Ի՜նչ աղուոր կը խաղցուի, անպիտա՛ն աղայ, բաւական առաջ գնաց, այսքան քիչ ժամանակի մէջ...

Ու եթէ խօսքը դրացուհիիդ վրայ ըլլայ, բերանդ կարելի եղածին չափ մեծ կը բանաս, զայն գովելու համար.

—Դասատուն ըսեր է որ քիչ ատենէն concert մը մէջ նուագելու կարող պիտի ըլլայ, կ'ըսես, ականջովդ լսածի պէս:

Եւ սակայն, հակառակ բոլոր ասոնց, տակաւին անտանելիներէն ազատած չես:

Անտանելիները շատ են, ամէն տեղ ու ամէն պարագայի մէջ կրնաս գտնել. խանութդ կուգայ, եւ այնքան կը խօսի որ, յաճախորդիդ հետ աղէկ մը խօսելու ժամանակ անգամ չի թողուր քեզի:

Ընտանեկան հաւաքումներու եւ երեկոյթներու մէջ կը գտնուի ու նոր ճանչցած ատենը.

Մտիկ ընել կուտայ ինքզինքը, կ'ըսեն ամէն կողմէ.

Ժամանակ անցնելէն ետքը.

—Ալ երկան կ'ընէ կոր, կը մալտան:

Ու երբ ալ աղէկ մը գոյնը դուրս տայ.

— Ամմա սուտ կը գլտորէ կոր, կ'ըսեն իրարու մէջ:

Այս անտանելիները, ընդհանրապէս անոնցմէ կ'ըլլան, որոնք ձեր գտնուած տեղէն վար ուրիշ տեղեր ալ գացած են, որոնց վրայ դուք գաղափար չունիք, ու այս պարագան ուժ կուտայ ուզածին պէս խօսելու:

Ամէն խօսքի մէջ կը նետուի, երբ գաղափարը գերազանց կը համարի, եւ խորհուրդներ կուտայ քեզի, հիմնուելով իր փորձառութեան եւ առածին վրայ, որ իր բերնին ծամոցն է. — «Շատ ապրողը չգիտեր շատ պտտողը գիտէ...»:

Այդ անտանելիներուն մէկ ձանձրանալի կողմն ալ սա է որ, ամէն բան իրենց պատահած կ'ըլլայ. անէքտոտներու ահագին մթերք մը կ'ունենան, որոնց մեծ մասը յերիւրուած է, եւ այս պարագան, պատճառ կ'ըլլայ որ նոյն բանը երկրորդ անգամ պատմելուն, տարբեր բաներ մը կ'ըսէ, բաներ մը կ'աւելցնէ. այդ պարագային միտքէս կ'ըսեմ.

—Երկրորդ ապագրութիւն. եւ ի հարկին կ'աւելցնեմ.

—Յաւելեալ եւ ճոխացեալ...:

Ալ ասոնց համար հիւանդութիւն մը եղած է, ամէն բանի իրենց առթիւ մէկ անէքտոտ պատմելը, այնքան որ, նոյնը մնացած ատենին, անմիջապէս սուտ մը կը շինեն ու կը կարծեն կլլեցնել...:

Անանկ մարդու մը դէմը կը գտնուիս, որ չես գիտեր քանի՞երորդ անգամը ըլլալով իր մէկ պատմութիւնը կը պատմէ «սրբագրեալ եւ ճոխացեալ». գիտես ատանկ ըլլալը եւ սակայն չես կրնար խնդալ: Քաղաքավարութիւնը պարտք կը դնէ վրադ, լուրջ դէմքով մը մտիկ ընելու դիմացինիդ խօսածը. պէտք չէ որ հասկցնես թէ կռահած ես անոր սուտ ըլլալը. [illegible] կը մնայ այն ատեն փափկանկատութիւնը...

Կը բարկանաս, եւ սակայն չես կրնար երեսն ի վեր ըսել.

—Բարեկամ, մարդը էշու տեղ մի դներ, այդ խօսածդ սուտ է, ատանկ բան պատահած չէ քեզի...

Շատ չէ, պիտի հայհոյես... ան ալ միտքէդ...:

Եթէ մանաւանդ հատ չափ փիլիսոփայօրէն կը նայիս մարդերուն վրայ, այն ատեն ոչ կը խնդաս, ոչ կը բարկանաս, կը ցաւիս անոր վրայ, անբուժելի հիւանդութենէ մը վարակուողի մը համար զգացածիդ պէս, ու երբեմն երբեմն, կռնակէդ պաղ քրտինքներ կ'իջնեն, երբ դիմացինդ պոչաւոր սուտեր կը շինէ:

Որչափնե՜ր կան ասանկ. քիչ մը փնտռեցէք, անդրադարձէք, ու պիտի տեսնէք:

Մէկը կը ճանչնամ, որ ուրիշին խօսելու թող չի տար: Եւ անհատնում անէքդոտներ կը պատմէ, միշտ Նանսիէն, ուր ատեն մը կեցած է:

Կը պատմէ՞ս պզտիկ խաղ մը զոր ատենօք դասատուիդ ըրեր ես, ան անմիջապէս կը սկսի.

—Հեղ մը Նանսի, մեր բրոֆէսէօրին...:

Ու ալ կը շարունակէ, որոնց կէսէն աւելին սուտ է: Եթէ ճամբորդութեան ատեն պատահող վտանգներուն վրայ է խօսքը, անմիջապէս...

—Հեղ մը Նանսիէն, շոգեկառքով...

Ալ այնքան աղէկ ուսումնասիրած էի այդ մարդուն «խուլ»ը որ մէկ միջոց մը գտեր էի գլուխս ցաւէ ազատելու համար, անոր քովը եղած ատենս երբեք չէի խօսեր, վախնալով որ առիթ մը կը գտնէ ու կը սկսի անէքդոտներու անվերջանալի շարքին:

Մէկ ուրիշը, որ ատեն մը Զուիցերիա կեցած էր, լեզուին վրայ ունէր անհատնում շարք մը պատմութիւններու, վերելքներ ի Մօն-Պլան, անկումներ ու միշտ ամէնէն թօհաֆ, ամէնէն վտանգաւոր բաներ անոր պատահած կ'ըլլային...:

Եթէ սխալիս, ու հարցնես.

—Այսինչ բանը ի՞նչպէս կ'ըլլայ, ի՞րա՞ւ է...

—Հապա՛, հեղ մը պատահեցաւ ինծի, ըսելէն կը սկսի:

Եթէ գլուխդ չի ցաւիր, մտիկ ըրէ:

Եւ ասանկներուն, ռամիկը, իր հիացումը յայտնելու համար, կ'ըսէ.

—Որ քարը վերցնես, տակէն կ'ելլէ, բան մը կա՞յ որ գլխուն եկած չըլլայ...

* * *

Ապահովաբար այս անտանելիներէն ըլլալու էր այն գիւղացին, որ բաւական ատեն ծննդավայրէն հեռու ապրելէ ետքը, դարձին, ամէն ըրածը ու չըրածը, տեսածը ու չտեսածը, յաւելուածներով եւ խոշոր սուտերով կը կլլեցնէր իր գեղացիներուն:

Խեղճերուն բերնին ջուրերը կը վազէին:

Նորամանկ մարդուն մէկը, որ զգացած էր սուտերուն ներկայութիւնը, կ'ուզէ խայտառակ ընել:

Խօսքը կը դառնար կերակուրներուն վրայ.

—Թաւուք կէօքսիւ ալ կերա՞ծ ես:

—Հապա՛, կ'աւելցնէ իսկոյն...

—Էրմէք քատայիֆի՞...

—Հապա՛...

Ու ամէն հարցումի, «հապա՛»ն կը յաջորդէ...

—Սուղ կերակուր մը կայ, անիկա կերած ըլլալու չես, կ'ըսէ... վերջապէս:

—«Կէմի»... կ'ըսէ:

—Հապա՛, «կէմի» կերած եմ որ, կ'աւելցնէ իսկոյն, առանց անդրադառնալու:

—Ծօ՛ ասանկ, կը պոռայ միւսը, ու բախտաւորութենէն խնդացած, սուտը բռնելուն, կէմին փայտ է...

Ու միւսը, առանց պաղարիւնը կորսնցնելու.

—Անո՞ր համար փայտի համ կու գար մէջէն...

Ըսելիք կա՞յ աստ...:

Բերա ՔԱՄԷԼԻԱ

ԼԵՐԱՆ ՎՐԱՅ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

—Մտիկ ըրէ՛, ըսաւ զուիցերիացի հպարտ պարոն մը իր երիտասարդ ճորտերէն մէկուն, աղջկանս աչք տնկելու, զայն սիրելու յանդգնութիւնը, տարփանքդ յայտնելու անզգամութիւնն ունեցար: Արժանի պատիժդ կրնայիր գտնել, բայց աղջիկս ըսաւ թէ ինքն ալ քեզ կը սիրէ ու աղաչեց ինծի գթալ քու վրադ: Մէկ հատիկ աղջիկս է, կը մեղքնամ: Քեզի համար կ'ըսեն թէ աշխոյժ ու կորովի ես, թէ զօռամարտի, արշաւի եւ գեղական ուրիշ խաղերու մէջ միշտ կը յաղթես մրցակիցներուդ: Լա՛ւ, կը տեսնե՞ս սա լեռը, որուն վրայ նախահայրերէս մէկը տնկել տուած է խաչ մը: Եթէ կարենաս առանց անգամ մը, վայրկեան մը կենալու, այո՛, եթէ կարենաս տանիլ աղջիկս՝ մինչ անոր կատարը, քեզ կը շնորհեմ իր ձեռքը, կ'ընդունի՞ս:

—Կ'ընդունիմ:

—Վաղը:

—Այո՛, վա՛ղը:

Հետեւեալ օրը՝ գեղացիները հաւաքուած էին լերան ստորոտը, ներկայ գտնուելու համար նշանաւոր տեսարանին՝ որ իրենց ծանուցուած էր:

Երիտասարդը անոնց հետ էր, քիչ մը յուզուած, բայց խրախուսուած իր ընկերակիցներէն: Կը զգար թէ խիզախ սիրտ մը կը տրոփէ իր մէջ: Պարոնը կը յառաջանայ ձիու վրայ, թերեւս զղջացած իր գրաւին վրայ, բայց կը յուսար թէ յանդուգն գիւղացին անպայման պիտի ելլէր իր ձեռնարկին մէջ:

Հօրը հրամայական նշանին վրայ՝ երիտասարդը կ'առնէ աղջիկը բազուկներուն մէջ, գորովի ու յարգանքի սրտայոյզ արտայայտութեամբ մը: Կը դրկէ զայն ու ճամբայ կ'ելլէ յամրաքայլ, բայց հաստատ: Լերան ցից արահետէն կը յառաջանայ ու չի կենար: Կ'երթայ, կ'երթայ, ու գիւղացիները՝ որոնք աչքով կը հետեւին, կը ծափահարեն անոր ոյժը, ու պարոնին դէմքը կը նսեմանայ:

Դեռ պէտք է անցնիլ ուռցուտ գետնի մը վրայէն, որ կը կքի, յետոյ կոխել սահուն ժայռերու վրայ: Կը վախնային թէ պիտի գլտորի, այս դժուարին տեղերը անցած ատեն:

Գթութեան ձայն մը կը բարձրանայ ամբոխին մէջէն, որ զայն կը դիտէ ու պարոնին աչքերուն մէջ անգութ ուրախութեան մը ճառագայթը կը շողայ: Բայց դեռատի աղջիկը անուշ խօսք մը կը մրմնջէ ականջին անոր՝ զոր իր նշանածը կ'անուանէ, յետոյ իր ձեռքը անոր ճակտին կ'անցընէ:

Կ'ոգեւորի ան, ու քաջութեամբ՝ անհարթ տեղ մըն ալ կ'անցնի:

Սակայն նորէն յոգնած, սպառած կ'երեւի: Այն ատեն դեռատի աղջիկը դէպի անոր կը ծռէ իր աղուոր գլուխը, կը դիտէ զայն իր ծաւի, կապուտակ աչքերով, յետոյ բազուկները օդին մէջ կը բարձրացնէ, իբր թէ ծանրութիւնը թեթեւցնելու համար: Իր ուժերը կ'ոգեւորէն անոր գուրգուրանքին ազդեցութեամբ:

Կ'անցնի փշոտ թաւուտները, կ'ելլէ սրածայր ժայռերու ծայրերը, կ'անցնի տաժանելի ճամբուն ամէն խոչնդոտներէն, վերջապէս լերան կատարը կը հասնի: Վայրկեան մը կանգնած կը մնայ իր յաղթանակին ուրախութեան մէջ, յետոյ կը կքի, ու կ'իյնայ իր սիրելի բեռով: Մոլեգնանչ ծափեր կ'ողջունեն իր յաղթութիւնը, [illegible] աղաղակ մը կը գոռայ, անոր անկումին ի տես:

Պարոնը ձիով կը խոյանայ լերան կատարը եւ կը գտնէ երկու նշանածներն անշարժ, գիրկընդխառն, խաչին ոտքը, որուն՝ անոնց կիսաբաց շրթունքները կարծես վերջին աղօթք մը կը մրմնջեն:

—Թո՛ղ զատեն զանոնք, կը պոռայ հրամայական շեշտով մը՝ իրեն հետեւող մէկ քանի գիւղացիներուն:

Անոնցմէ մէկը կը մօտենայ, կը ծռի, ու առնելով իր ձեռքերուն մէջ պաղ ձեռքերը երիտասարդին ու մանկամարդ աղջկան, կը գոչէ.

—Աստուած չուզեր որ անոնք բաժնըուին, քանի որ մեռած են:

Թարգմ. Ա. ՀՈԼԱՍԱՐԵԱՆ

Սամսոն

ՅՈԲԵԼԵԱՆԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Ինչպէս յայտնի է, Վանայ Երամեան վարժարանին յոբելեանի հանդէսը ի՛նչ ի՛նչ նկատումներով յետաձգուեցաւ յաջորդ տարւոյ Մայիս ամսուան: Քանի որ մինչեւ այդ ամիսը տակաւին շատ ժամանակ կայ, խնդիրը քմածին եղանակով կարգադրել վերջացնելու համար, յանուն ճշմարտութեան հարկ կը տեսնենք անգամ մըն ալ անդրադառնալ այդ երբեմն յուզուած եւ ծանօթ խնդրոյն:

Ընթերցողները կը յիշեն անշո՛ւշտ որ տակէ բաւական առաջ, ամէն բանէ աւելի նկատի ունենալով վարժարանի անխափան գոյութիւնը, այս եւ տարբեր թերթի մը սիւնակներուն մէջ առաջ բերինք ժողովրդի տարակուսութիւնները այս յոբելեանի մասին, որոնք կը դառնային եւ կը դառնան հանգանակուած եւ հանգանակուելիք դրամով կառուցուելիք դպրոցական շէնքին ազգային կալուած մը ըլլալու գաղափարին շուրջը: Չգիտենք թէ ի՛նչ պատճառով յոբելեանի կարգադիր մասնախումբը անհատի մը թշնամական յերիւրանքներ համարեց զանոնք ու այնպէս ալ հաւատացնել ջանաց՝ հերքումնագիր մը հրատարակել տալով, որով ի մէջ այլոց սապէս կ'ըսէր. «Կատարուելիք յոբելեանը Համբարձում էֆ. Երամեանի հաստատութեան 25ամեակն է եւ ո՛չ թէ ուսուցչութեան, իսկ այս առթիւ կառուցուելիք դպրոցական շէնքը անպայման եւ անվիճելի կերպով իրեն պիտի նուիրուի, ու պայմանաւոր նուէրի գաղափարը ո՛չ մէկ ժամանակ խնդրոյ նիւթ դարձած չէ: Ահա՛ այս է եղած առաջ եւ վերջ իր բազմաթիւ համակրողներու փափագը եւ յանձնաժողովոյ միակ կարգադրութիւնը:»

Մեզի դէմ ուղղուած այդ գրութեանց ժամանակին չպատասխանելուն պատճառը այն էր թէ չէինք ուզեր որ խնդիրը սուր կերպարանք մը առնէր, հետեւաբար՝ անհատի մը թշնամական յերիւրանքներ նկատուէին մէջտեղ բերուած ո՛րչափ տրամաբանական նոյնչափ իրաւացի տարակուսութիւնները:

Այս տողերը գրող ժամանակին նոյն վարժարանի աշակերտն եղած է եւ թո՛ղ չափազանցութիւն չհամարուի՝ եթէ ըսենք թէ պաշտելու աստիճան կը գուրգուրանք այդ հաստատութեան վրայ եւ մեր ձեռքէն եկած անչափ օգնութիւնը չենք խնայած անոր, ինչ որ իրականութեան մէջ չի կրնար չխոստովանիլ նաեւ Կարգադիր Մասնախումբը: Ուրեմն զարմանալի չթուի՞ր երբ այս պահուս Երամեան վարժարանին ոչ-համակրող մը կը ճանչցուի, եւ այս ալ գուցէ այն ամենապարզ պատճառաւ որ ամէն բանէ աւելի նախանձախնդիր ենք դպրոցի իրական շահին: Բայց անցնինք բուն խնդրոյն:

Մենք վերոյիշեալ յօդուածներէն մէկուն մէջ սապէս ըսած էինք. «Տակաւին հանգանակութեանը չսկսած Կարգադիր Մասնախումբէն լուր տարածուեցաւ թէ հանգանակուելիք գումարով կառուցուելիք դպրոցական շէնքը, որքան ատեն որ Երամեան վարժարանը կը շարունակէ գոյութիւն ունենալ, իր տրամադրութեան տակը պիտի մնայ, սակայն գոյութիւնը դադրելէ ետքը, կամ Համբարձում էֆ.ի մահուամբը եւ կամ թէ այլ պարագաներու բերումովը, շէնքը ազգային կալուած մը պիտի ըլլայ, ու ժողովուրդը միակ այս որոշման վրայ յօժարութիւն ունի հանգանակութեանը մասնակցելու:» Բայց Կարգադիր Յանձնաժողովը, ինչպէս ըսինք, ուզեց ուրանալ իր ըրած այս սկզբնական յայտարարութիւնը, այլ սակայն ամէն Վանեցի ալ այսօր ձեռքը խղճին վրայ դնելով կրնայ վկայել այդ տեսակ յայտարարութիւն մը ըլլալուն համար, եւ ատկէ զատ ատոր ցայտուն ապացոյցը չէ՞ կարելի համարել տեղւոյն մէջ կատարուած հանգանակութեան նկատմամբ ժողովուրդին ցոյց տուած պաղ վերաբերումը, մինչդեռ Կեդր. վարժարանին ի նպաստ իր աղքատիկ քսակէն մօտ 350-400 օսմ. ոսկիի գումար մը կը նուիրէր, փոյթեղէնով միասին, Երամեան վարժարանին սակայն հազիւ 70-80 ոսկի, այն ալ ակամայ, վասն զի մասնակցողները, ըստ իրենց ըսածին, ոմանց խաթեր համար մասնակցեցան:

Բայց հայ համայնքը, որ մինչեւ հիմա վերոյիշեալ հաստատութեան նկատմամբ աշխատած է ամէն կերպով իր ձեռքէն եկած բարոյական թէ նիւթական օգնութիւնը չզլանալ, շարունակական նպաստներ հասցնելով 40-80-120 ոսկիներով, յոբելեանի հարցը մէջտեղ ձգուած ատեն

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (71)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Է.

Վայրկեանէ մը ի վեր, տիկին տը Ֆօնթընէյ, իբր փորձառու տանտիրուհի, նշմարած էր պարոն Բրավանի ու Լիւսիի յանկարծական մտերմութիւնը, ու մարքիզին մատնանիշ կ'ընէր դէմքի այնպիսի արտայայտութեամբ մը որ ծերուկ դիւանագէտի մը համար կատարեալ յայտնութիւն մըն էր:

—Օ՜հ, շատ մը բաներու կարգադրութեան պատճառ կրնայ ըլլալ ատիկա, պատասխանեց մարքիզը: Սիրելի բարեկամուհիս, կը բաւէ ճամբան ցոյց տալ, որպէս զի կարենաք ձեր նպատակին հասնիլ փութով: Այդ սիրուն երիտասարդէն զատ ոչ ոք պիտի կրնար ալ աւելի հաճոյ թուիլ այդ հմայիչ աղջկան: Նուաղոտ ու ջերմագին վարմունք մը ունի պարոնը, իսկ մանկամարդ աղջիկը՝ բարեացակամութիւն: Ամէն ինչ ինքնին պիտի ընթանայ. կը բաւէ զանոնք ձգել այդ վիճակին մէջ:

—Նոյն իսկ ի հարկին պիտի օգնեմ անոնց, յարեց կոմսուհին ուրախութեան բուռն շարժումով մը, որովհետեւ կը տեսնէր որ հորիզոնը կը պարզուէր իր առջեւ, վայրկեանէ վայրկեան: Քանի մը օրէն Տօվիլ կը մեկնինք: Բօլը հոն պիտի հրաւիրեմ: Ու սէրը պիտի տեսնէ մնացեալ գործը:

Սէրը ըրած էր այն ինչ որ կրնար ընել, բայց Պ. տը Բրավանը բռնկցնելու մէջ միայն յաջողած էր: Լիւսի շատ անխռով մնացած էր: Մեծ հաճոյք կը զգար պարոնին հանդիպելէ, անոր հետ խօսակցելէ, պարելէ, մէկտեղ ձի հեծնելէ եւ ամէն բանի մէջ բարեկամական նախապատուութիւն մը ցոյց տալէ: Բայց այդ նախապատուութիւնն իսկ, այն անկեղծ ու հանրային ձեւով որով կ'արտայայտուէր Լիւսիի կողմէ, անարժէք կը դառնար ինքնին: Բարեկամութիւն էր ատիկա, բայց ոչ սէր: Սակայն Արման մտատանջութիւն կը զգար այդ մասին:

Երեք ամիսէ ի վեր՝ կոմսին միտքը շատ մը յաջորդական ու շատ այլազան վիճակներէ անցած էր, որոնք խոր վրդովում մը կը յայտնէին: Այնքան ծանրակշիռ միջադէպերէ յետոյ, որոնք պատահած էին կնոջը կողմէ Լիւսիի գոյութիւնը երեւան հանուելուն հետեւանօք, Արման տեսակ մը սփոփանք զգացած էր: Վեց ամիսէ ի վեր կը չարչարուէր, ինքզինքը չմատնելու վախով եւ իր յանցաւորութեան զգացումով տագնապած. ուստի կամքը շատ բարեբախտ համարած էր ինքզինքը, կացութիւնը պարզուած գտնելով: Անվտանգ դուրս կուգար անել փողոցէ մը, ուր կրնար խանգարել իր կեանքին հանդարտութիւնը: Պէտք է շնորհակալ ըլլար իր լաւ բաղդին: Ապերախտ չգտնուեցաւ, շատ նպաստաւորուած համարեց ինքզինքը ու ճակատագրին շնորհած պարգեւը վայելեց:

Բայց մարդուն նկարագրին յատուկ չէ երկար ատեն գոհ ըլլալ անփոփոխ վիճակէ մը: Մէկ շաբաթ յետոյ Արման եղականօրէն կը զգար Լիւսիի պէտքը: Որոշեալ ժամանակէ մը յետոյ, շարունակ զայն իր քով ունենալու յոյսը չէր փոխարինէր այն ձանձրոյթը, որով երկու ամիս հեռու պիտի ապրէր անկէ: Շատ տկար վերյիշումներ ունէր անցեալէն, ներկայ բացակայութեամբ մխիթարուելու համար: Երբ մանկամարդ աղջկան վրայ միայն կը խորհէր, անցուցած անօգուտ ժամանակը ցաւ կը պատճառէր իրեն: Արդարեւ՝ Արման ի՞նչ բանի գործածած էր իր ժամանակը, երբ Լիւսի իրեն կը վերաբերէր ամբողջովին, միայն իրեն: Խնամակալի մը ցուրտ փութկոտութիւնը ունեցած էր Լիւսիի հանդէպ: Կանոնաւորապէս կ'այցելէր անոր, ինչպէս մարդ կ'երթայ տեսնել գիշերօթիկ աշակերտուհի մը, տեղեկութիւն առնելով անոր նիւթական բարեկեցութեան վրայ ու խօսակցութեան թեթեւ նիւթեր ընտրելով: Փափկութեամբ վարուած էր Արման: Այնպիսի խօսք մը չէր արտասանած, որուն համար յանդիմանութեան արժանանար: Ու հիմա կը ցաւէր իր ցոյց տուած չափաւորութեան ու վերապահութեան համար, որովհետեւ այդքան գեղեցիկ առիթ մը չպիտի գտնէր՝ ինքզինքը սիրցնել տալու համար:

Օ՜հ, որքան բազմաթիւ եւ նպաստաւոր կը թուէին այդ պատճառները՝ զորս փախուցած էր: Ամէն վայրկեան առանձին գտնուած էր Լիւսիի հետ, որ վստահելի ու պատրաստ էր՝ իր խօսքերուն ականջ դնելու համար: Կը բաւէր կամենալ, ինքզինքը սիրցնել տալու համար: Ինչո՞ւ վարանած էր: Բայց իր խղճը ձայն կը բարձրացնէր այն ատեն եւ կը պատասխանէր. «Ի՞նչպէս պիտի համարձակիս այդ տարիքիդ գծուծ ըլլալ: Խօսքերը կոկորդիդ վրայ պիտի մնան, սիրտդ պիտի ընդվզի եւ կանխամտածուած գըձուձ դիտաւորութեանդ ազդած արհամարհանքին պատճառաւ լուռ պիտի մնաս: Ո՛չ, բանի մը վրայ մի ցաւիր: Ծայրագոյն կէտին հասար այն ամէն բանի մէջ զոր կրնայիր վտանգել, առանց ինքզինքդ անպատուելու: Հիմա զօրացուր մտածումդ եւ հոն յուզուող վատառողջ ու վտանգաւոր բաներէն մաքրէ: Քեզ սիրող կնոջ դժբախտութեան պատճառ մի ըլլար, այնպիսի ողորմելի արկածախնդրութեան մը համար, ուր յուսախաբութիւն եւ յուսահատութիւն միայն պիտի կրնաս գտնել: Պարկեշտ մարդ մնացիր եւ փոխանակ ողբալու քեզ վրդովող կնոջ բացակայութեան վրայ, օգուտ քաղէ՛ մոռնալու համար զայն:»

(Շարունակելի)

ալ պատրաստակամութիւն ցոյց կուտար, վանեցին մանաւանդ, իր համակրանքին փայլուն գրաւականը կը ցուցնէր, պէտք եղած կերպով մասնակցելով հանգանակութեան, եթէ երբեք այնպէս չըլլար ու չփոխուէին միտքերը, ինչ որ ամէն բանէ առաջ ուղղակի յոբելեանի գործին մեծ հարուած մը տուաւ, որովհետեւ արդիւնաւոր ու շքեղ յոբելեան մը կարենալ կատարելու համար՝ յոյսը ժողովրդի առատաձեռնութեան վրայ դրուած էր։

Իսկ երբ խնդիրը կը դառնայ անօրէնի աշխատութիւնը վարձատրելու եւ անոր անձնականին հանդէպ երախտագիտական արտայայտութիւն մը ընելու գաղափարին շուրջը, պէտք է ժողովուրդը այդ մասին կարելի է ըսել որ կատարած է իր պարտականութիւնը՝ շարունակական նըպաստներ հայթայթելով, ինչպէս տեսանք քիչ մը վերը, եւ հիմա ալ կառուցանելիք դպրոցական շէնքին իր տրամադրութեան տակը դրուիլը կ'ազատէ զինքը տարեկան 30 օսմ. ոսկիի դպրոցական վարձքի ծախքէն։

Վերջապէս յայտնի է թէ սոյն յոբելեանը իրեն նպատակ ունի հաստատութիւնը ամուր հիմերու վրայ դնել, նկատելով որ 25 երկար տարիներէ ի վեր շարունակուող կրթական յարկ մը այսուհետեւ ալ գոյութիւն ունենալու արդար իրաւունք ունի, բայց խնդիր է գիտնալ թէ ինչ բաներ կարող են ըլլալ վարժարանի շարունակութիւնը պաշտպանող միջոցներ. դպրոցի 25ամեակը տօնելով գոյացած հասոյթը անձնականի վերածել միթէ՞ վարժարանի գոյութիւնը հաստատ հիմերու վրայ դնել ըսել է. բացարձակապէս ո՛չ, վասն զի շատ կարելի է որ անօրէնը ո՛ եւ է կերպով դադրեցնել տայ վարժարանի շարունակութիւնը՝ իր ապագան ապահովուած նկատելով, մինչդեռ շէնքը ազգային կալուած մը եղած ատեն վարժարանի գոյութիւնը դադրելէ ետքը կարելի է նոր դպրոցի մը հիմը դնել անոր մէջ, կամ դարձեալ Երամեանի շարունակութիւնը պահպանել, նոյն իսկ իր ծոցէն ընթացաւարտ եղող անհատներու եւ ուսուցիչներու ձեռներէցութեամբը, ու Համբարձում էֆ. կամայ ակամայ անոր պիտի կապուի, իր ջանքերը թափելով պահպանելու համար վարժարանի գոյութիւնը։ Ու իրապէս մեզի նման աղքատ հասարակութեան մը համար, որ կրթական, եկեղեցական, նիւթական բազում կարօտութիւններ ունի, աւելի տրամաբանական եւ արդար կ'ըլլայ այդ տեսակ հանրային հաստատութիւնները բարւոք պայմաններու մէջ դնելու աշխատիլ, քան լումաներով գոյացած դրամովը անհատներու ապագան բարելաւելու։ Եւ մէկդի դնելով այս իրաւացի առարկութիւնները, բացայայտ է որ Երամեան էֆ. մինչեւ այսօր իբր ուսուցիչ ապրելու ոչ մէկ դժուարութիւն քաշած չէ, այլ նիւթապէս շատ ճոխ կեանք մը անցուցած է ու այսուհետեւ ալ պիտի անցընէ ապահովաբար եւ իր զաւակներու ապագան պիտի [illegible] պանել դպրոցի գոյութիւնը ու քիչ շատ անտեսագիտութեամբ չարժելով։

Վան Ա. Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ֆրանսայի ճանաչումը. — Բանամայի ջրանցքին նոր դաշնագրութիւնը. — Ստորագրութեանց փոխանակութիւնը։

Բարիզ, 20 Նոյեմ. — Մ. Նահանգաց դեսպան Հորաս Բորթէր զօրավարը, իր կառավարութենէն առած հրահանգին համաձայն, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի ներկայանալով ծանոյց թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը ճանչցած է Բանամայի հանրապետութիւնը։ Հորաս Բորթէր զօրավարը, իր այդ դիմումին իբրեւ պատասխան, երէկ ստացաւ Պ. Տէլքասէի մէկ զեկոյցը՝ ծանուցանող թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնն ալ որոշած է ճանչնալ Բանամայի հանրապետութիւնը եւ թէ հետեւաբար արտօնած է իր ներկայացուցիչներուն որ պաշտօնապէս յարաբերութեան մտնեն նոր Պետութեան հետ։ Հորաս Բորթէր զօրավարը իր ստացած այդ զեկոյցը խկոյն հեռագրեց Ուաշինկթըն։

Նիւ-Եորք. — Բանամայի ջրանցքին վերաբերեալ նոր դաշնագրութիւնը երէկ իրիկուն ստորագրուեցաւ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի եւ Բանամայի լիազօր դեսպան Պ. Պիւնօ Վարիլլայի կողմէ։ Վաւերացման մասին Ուաշինկթընի կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Ծերակոյտին կողմէ մեծ դըժուարութեան մը պիտի չհանդիպի։ Դաշնագրութիւնը անմիջապէս պիտի ղրկուի Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին։ Պ. Ռուզվէլթ այսօր պիտի որոշէ այդ առաջման թուականը, որ ամէն պարագայի մէջ դեկտեմբերին կատարուելիք նստաշրջանի բացումէն առաջ տեղի պիտի ունենայ։ Թէեւ ըսուեցաւ որ Ուաշինկթըն ժամանող Բանամայի պատուիրակները լիաւորութիւն ունին այդ դաշնագրութիւնը վաւերացնելու, սակայն այդպէս չէ, եւ թէ Բանամայի վաւերացումը Բանամայի մէջ պիտի կատարուի։ Պատուիրակները դեկտ. 1ին Բօլօն ուղեւորելով 7ին հոն պիտի հասնին, որով վաւերացումը մինչեւ այդ ամսուն 10ին տեղի պիտի ունենայ։ Դաշնագրութիւնը Մ. Նահանգաց կուտայ ջրանցքին երկու եզերքին վրայ հինգ մղոն երկայնութեամբ հողեր։ Բանամայի կառավարութիւնը մէկ անգամէն վճարելի տասը միլիոն տոլար պիտի ստանայ իբրեւ առաջին վճարում. նաեւ տարեկան 250,000 տոլար պիտի ստանայ, որուն առաջին վճարումը ինը տարիէն պիտի կատարուի դաշնագրութեան վաւերացման թուականէն սկսեալ։ Դաշնագրութիւնը մշտնջենական վարձակալութեան պայմանագրութեան ձեւը ունի։ Մ. Նահանգաց բացարձակ քոնթրոլին կ'ենթարկէ ջրանցքը ու երկու կողմի հողերը՝ բարեկարգութեան ու առողջապահութեան տեսակէտով։ Միւս կէտերուն համար նախորդ դաշնագրութեան տրամադրութիւնները պահուած են՝ մանաւանդ այն յօդուածները որոնք կ'երաշխաւորեն ազգերու վաճառականութեան համար ազատ անցքը։ Թէ՛ ջրանցքի Ընկերութեան եւ թէ Երկաթուղի Ընկերութեան սեփական հողերը Մ. Նահանգաց քոնթրոլին պիտի չենթարկուին։ Բանամայի կառավարութիւնը կ'արտօնէ ջրանցքին Ընկերութիւնը՝ Մ. Նահանգաց վաճառել կամ փոխանցել իր մենաշնորհները, սեփականութիւնները, արտօնութիւնները եւ երկաթուղիի բաժնեթուղթերը։ Բէլիքօ, Նաօս, Բուլէքիտա եւ Ֆլամէնքօ կղզիները կը գտնուին Մ. Նահանգաց քոնթրոլին ենթարկուած շրջանակին մէջ։ Մ. Նահանգները կը ճանչնան Բանամայի հանրապետութեան վեհապետութիւնը ջրանցքին յարակից հողերուն վրայ։ Նաեւ կը յայտարարեն թէ ոչ եւ է պատճառով պիտի չեղծանեն այդ տրամադրութիւնը։ Մ. Նահանգները կ'երաշխաւորեն Բանամայի կառավարութեան անկախութիւնը եւ ամբողջութիւնը։

—Քոլոմպիոյ կառավարութիւնը կացութիւնը չըմբռնելու երեւոյթը ունի տակաւին։ Պատուաւոր հաշտութիւն մը կնքելու պաշտօն ունեցող քոլոմպիական յանձնաժողովը զոր կը կազմեն Ռէյէս, Հոլկուին եւ Օսբինա զօրավարները, Բօլոն կը սպասուին։ Պոկոթայի մէջ, Քոլոմպիոյ մայրաքաղաքը, կացութիւնը նուազ սպառնական է։ Հէրրաս զօրավարը ընդհանուր հրամանատար կարգուեցաւ Քոլոմպիոյ բանակին։ Ուաշինկթընի քոլոմպիական դեսպանը կը պատրաստուի մեկնելու։

—Բանամայի մէջ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ այն լուրը թէ Ֆրանսա ճանչցած է Բանամայի նոր պետութիւնը։ Բանամայի ժողովուրդը, նշանաւորներու առաջնորդութեամբ, համակրական ցոյց մը ըրեր է ֆրանսական հիւպատոսարանին առջեւ։

—Պոկոթայէն աննպաստ լուրեր կուգան թէ՛ Մ. Նահանգաց դեսպանին եւ թէ Մ. Նահանգաց ու Քոլոմպիոյ միջեւ խաղաղութեան պահպանման նկատմամբ։ Եթէ Քաուքա եւ Անթիոքուեա ալ Բանամայի կողմը յարին, եւ ջրանցքին նըպաստ ալ դադրի, Քոլոմպիա շատ դըժուարին կացութեան մէջ պիտի գտնուի։

ԳԱՂՏՆԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐ

Հարաւային Ամերիկայի պետութիւններ. —Մ. Նահանգներ. —Չիլիի միջամտութիւնը. —1902ի պայմանագրութիւնը։

Բարիզ, 19 Նոյեմ. — Սանթիակօյէն (Չիլի) կը հեռագրեն թէ Չիլիի կառավարութիւնը զեկոյցներ ղրկեր է Էքուաթէօրի եւ Քոլոմպիոյ կառավարութիւններուն, որպէս զի հասարակաց ձեռնարկ մը ըլլայ այն աջակցութեան դէմ զոր Մ. Նահանգները կ'ընծայեն Բանամայի նոր պետութեան։ Չիլիի եւ Քոլոմպիոյ միջեւ 1901 սեպտ. 29ին ու 1902 յունուար 17ին գաղտնի դաշնագրութիւններ կնքուեցան՝ Էքուաթէօրի հետ դաշնակցութիւն մը կնքելու։ Նիւ-Եորքի Սըն լրագիրն էր որ 1902 հոկտ. 19ին երեւան հանեց այդ գաղտնի դաշնագրութիւնները։ Անոնց 1901 սեպտ. 29ին կնքուածին Գ. յօդուածը կ'ըսէ.

«Չիլի սրտակից եւ փոխադարձ բարեկամի դերը պիտի կատարէ Քոլոմպիոյ ու Էքուաթէօրի եւ երաշխաւորը պիտի ըլլայ, Քոլոմպիոյ ու Էքուաթէօրի միջեւ ներդաշնակութեան կայուն մշտնջենական պահպանութեան։»

1902 յունուար 17ի դաշնագրութիւնը կ'ըսէ.

«Քոլոմպիոյ կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ ամէն ժամանակ ազատ անցք տալու, Բանամայի պարանոցէն, Չիլիի կառավարութեան վերաբերեալ զէնքերու եւ ռազմամթերքներու։ Ատոր փոխարէն՝ Չիլի կը խոստանայ կարելի եղած միջոցներով առաջքը առնել այն դժուարութեանց որոնք Քոլոմպիոյ նկատմամբ կրնան ծագիլ՝ Չիլիի ընծայուած դիւրութեանց կիրառումէն։ Մանաւանդ Չիլի յանձն կ'առնէ Քոլոմպիոյ օգնել փոխատուութիւններով, դրամական նպաստներով, ամէն տեսակ օգնութիւններով եւ ամէնէն ազդու միջոցներով բոլոր դժուարութեանց յաղթելու կամ վերջացնելու այն վէճերը որոնք կրնան առաջ գալ՝ վերագրեալ պատճառներու համար։ Անկէ զատ Չիլի կը հաւանի ու կը խոստանայ այդ առթիւ Քոլոմպիոյ կրելիք վնասները եւ կորուստները տալ։»

Ասոնք են տրամադրութիւնները այն դաշնագրութեանց, որոնցմով Չիլի պարտաւորուած է ծանուցուած ձեռնարկները ընելու Էքուաթէօրի եւ Քոլոմպիոյ մօտ։ Այդ դաշնագրութիւնները երբ հրատարակուեցան, Մ. Նահանգները յայտարարեցին թէ ատոնք բնաւ արժէք չունին, վասն զի հակառակ են 1846ին կնքուած դաշնագրութեան որ Մ. Նահանգաց կը յանձնէ Բանամայի պարանոցին ազատ անցքին բացարձակ հսկողութիւնը։ Քոլոմպիոյ նախագահը այդ թուականին հրաժարեցաւ ջնջել՝ Էքուաթէօրի եւ Չիլիի միջեւ կնքուած դաշնագրութիւնը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին Անգլիոյ մէջ. — Ընդունելութիւններ. — Հացկերոյթ. — Երկու վեհապետներուն բաժակաճառերը. — Լոնտոն ժամանումը. — Իտալական դեսպանատան եւ քաղաքապետարանին մէջ. — Դարձ Ուինտսոր։

Լոնտոն, 18 Նոյեմ. — Երէկ առաւօտ Իտալիոյ թագաւորը Ֆրակմօրի դամբարանը գնաց, ուր ծաղկեպսակ մը դրաւ Վիքթորիա թագուհիին շիրմին վրայ։ Ժամը տասնմէկէսին, Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորը, Էտուարտ թագաւորը, Կալլէսի իշխանը եւ Քոննոթի դուքսը որսորդութեան գացին Ուինտսորի դղեակը։ Երկու թագուհիները եւ Վիքթորիա իշխանուհին Ալպէր իշխանին եւ Սէն-Ժօրժի յիշատակին նուիրուած մատուռները գացին։ Յետոյ Քրամպըրն Թաուըր մեկնեցան, ուր ճաշեցին որսորդներուն հետ. երկու թագուհիները եւ Վիքթորիա իշխանուհին դղեակ դարձան ժամը երեք ու կէսին, ուր անոնց միացան վեհապետները։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն եւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթոնի տեսակցութիւն մը ունեցան Ուինտսորի մէջ։ Իրիկուան 60 հոգինոց շքեղ սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան բաց ի արքայական հիւրերէն եւ իրենց հետեւորդներէն՝ դիւանագիտական մարմնոյն անդամները, բոլոր նախարարները եւ քանի մը քաղաքական անձնաւորութիւններ։ Աղանդերի ատեն Էտուարտ թագաւորը բաժակ պարպեց Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին կենացը եւ ըսաւ.

«Թագուհիին եւ ինծի մեծ հաճոյք պատճառեց՝ ձեզ իբր հիւր ընդունիլ պատմական այս դղեակին մէջ։ Պատմութիւնը կը կրկնուի, ու երեկուան պէս կը յիշեմ, երբ ձեր նշանաւոր մեծ հայրը հոս եկաւ քառասունըութ տարի առաջ, իբր հիւրը իմ սիրեցեալ մօրս եւ ողբացեալ հօրս։ Այդ պահուն պատերազմի մէջ էինք եւ մեր բանակները կը կռուէին քով քովի։ Փառք Աստուծոյ, հիմա խաղաղութեան մէջ կը գտնուինք եւ մեր երկիրներուն հետապնդած իտէալն է պահպանել զայն ու միասին աշխատիլ յառաջդիմութեան ու քաղաքակրթութեան շաւղին մէջ։ Չեմ մոռցած Հռոմի մէջ ինծի եղած շնորհալից եւ սրտագին ընդունելութիւնը, քանի մը ամիս առաջ, Ձեր Վեհափառութեանց ու իտալական ժողովուրդին կողմէ։ Համոզուած եմ թէ վաղը երբ անցնիք Լոնտոնի փողոցներէն, այնպիսի ընդունելութիւն մը պիտի գտնէք որ մեծ հաճոյք պիտի պատճառէ ձեզի։ Ու այսպէս իմ ժողովուրդս առիթ պիտի ունենայ, արտայայտելու այն սիրալիր բարեկամութեան զգացումները՝ զորս կ'ուզէ յայտնել ձեր եւ ձեր երկրին նկատմամբ։ Ուրեմն թոյլ տուէք ինծի բաժակս պարպել Ձեր Վեհափառութիւններուն կենացը եւ նորէն շնորհակալ ըլլալ [illegible] մեր մէջ [illegible] համար։ Կարելի եղած բովանդակ բարգաւաճումն ու երջանկութիւնը կը մաղթեմ Ձեր Վեհափառութեանց, ձեր ընտանիքին ու երկրին։»

Իտալիոյ թագաւորը անգլիերէն լեզուով պատասխանեց. «Այն վեհապետները՝ որոնց ակնարկութիւն ըրաւ Ձեր Վեհափառութիւնը, քանդակուած կը մնան իմ սրտիս ինչպէս նաեւ բոլոր Իտալացիներու սրտերուն մէջ։ Այդ պատմական շրջանէն, Իտալիոյ միութեան յանգող դէպքերէն ի վեր, մինչ Անգլիա կը տեսնէր իր զօրութեան եւ մեծութեան աճելը, երկու ժողովուրդները իրարու միացնող համակրանքի ու բարեկամութեան զգացումները ա՛լ աւելի զօրաւոր դարձան։ Իմ ժողովուրդիս համար, տեւողութիւն մը կը կազմեն այդ զգացումները. իմ կառավարութեանս համար կարեւոր ազդակներն են քաղաքականութեան մը, որ Ձեր կառավարութեան քաղաքականութեան պէս խաղաղասիրական եւ քաղաքակրթական է։ Ձեր Վեհափառութեան շնորհակալ եմ այն սրտագին ընդունելութեան համար զոր ինծի եւ թագուհիին ըրաւ Ուինտսորի այս պատմական դղեակին մէջ, ուր ամէն ինչ կը յիշեցնէ ձեր նախահայրերուն փառքը, Վիքթորիա թագուհիին պատկերը, այնքան մեծ ու ողբացեալ։ Բաժակս կը պարպեմ Ձեր Վեհափառութեան, Վեհափառ Թագուհիին եւ արքայական գերդաստանին կենացը։»

Իտալական եւ Ֆրանսական երաժշտութեան կտորներ նուագուեցան հացկերոյթէն յետոյ։ Էտուարտ թագաւորը Վիքթորիա պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթոնիի։

Լոնտոն, 19 Նոյեմ. — Միջնաքաղաքին զարդարանքները շատ փայլուն են։ Ծաղկազարդ կամարներ բարձրացուած են։ Օդային կազի լամբարները ծածկուած են սրմաւենիի տերեւներով, քրիզանթէմներով եւ ուրիշ ծաղիկներով։ Ամէն կողմ իտալական դրօշներ կը ծածանին։ Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին, ժամը 11ին, գեղեցիկ օդով մը, Լոնտոն ժամանեցին երկաթուղիով։ Թագաւորը զօրավարի համազգեստ կը կրէր։ Թագուհին լիլայի գոյն մետաքսէ շրջազգեստ մը հագած էր, քրէմ տանթէլէ թօք մը դրած եւ քրէմ վերարկու մը առած։ Յետոյ իտալական դեսպանատունը գացին թագաւորը ու թագուհին, վեց ձի լծուած շքեղ կառքի մը մէջ, իրենց հետեւորդներուն ընկերակցութեամբ։ Ժողովրդեան խանդագին ցոյցերուն կը պատասխանէր Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը՝ զինուորական բարեւով, իսկ թագուհին՝ գլխու հակումով։ Վեհապետները արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան դեսպանատան մէջ։ Դեսպան Պ. Բանսա բարի գալուստ մաղթեց։ Իտալացի հին զինուորներու խումբ մը ուղերձ մը մատոյց թագաւորին։ Ժամը մէկին իտալական դեսպանատունէն մեկնեցան թագաւորն ու թագուհին, եւ թափօրը ուղղուեցաւ դէպի Միջնաքաղաք։ Ամէն կողմէ «կեցցէ»ներ կը թնդային։ Պատուհաններու եւ տանիքներու վրայ թաշկինակներ կը ծածանէին։ Իտալիոյ վեհապետները շատ հմայուած էին ժողովրդեան եռանդագին ընդունելութենէն։ Թափօրը քաղաքապետարան հասաւ ժամը մէկուկէսին։ Եկեղեցիներու զանգակները կը հնչէին, [illegible] ձայնին խառնուած։ Քաղաքապետարանի մէջ տրուած հացկերոյթին ատեն լորտ քաղաքապետը ճառ մը արտասանեց, որուն պատասխանեց Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը։ Քաղաքապետարանէն մեկնելով թագաւորն ու թագուհին գացին Բէնտինկթընի կայարանը։ Օդը գեղեցիկ էր թէեւ քիչ մը մշուշապատ։ Ժամը 3.45ին արքայական կառախումբը մեկնեցաւ դէպի Ուինտսոր, ուր ժամանեցին կէս օրէն յետոյ։ Անգլիական մամուլը դրուատալից յօդուածներ կը հրատարակէ Իտալիոյ արքայական ամոլին վրայ։ Ուինտսոր դարձէն յետոյ, Պ. Թիթթոնի տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լորտ Լանստաունի հետ։ Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին ընտանեկան ճաշ մը ըրին Անգլիոյ վեհապետներուն հետ։ Ճաշէն անմիջապէս յետոյ, Պ. Թիթթոնի ընդունուեցաւ Էտուարտ թագաւորին կողմէ։ Թատերական ներկայացում մը տրուեցաւ, Տաւիթ Կէրիք կատակերգութիւնը ներկայացուելով։ Յետոյ երկու հարիւր հոգիի ընթրիք տրուեցաւ։

Պ. ԹԻԹԹՈՆԻԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Տեսակցութիւն մը. — Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւններ. — Երկու երկիրներու յարաբերութիւններ։

Լոնտոն, 19 Նոյեմ. — Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթոնի սա յայտարարութիւնները ըրեր է հեռագրական գործակալութեան մը ներկայացուցչին. «Իտալիոյ քաղաքականութիւնը խաղաղասիրական է։ Իբր խարիսխ կրնայ ընդունիլ Եռեակ Զինակցութիւնը, որուն տրամադրութիւնները խաղաղասիրական են բոլորովին։ Գերմանիոյ, ինչպէս Աւստրիոյ մէջ լաւ գիտեն թէ մեր յայտարարութիւնները առանց վերապահումի եւ թաքուն մտածումի կը կատարուին, եւ թէ իտալական դաշինքը բոլորովին համամիտ է արտաքին ու ներքին քաղաքականութեան վերաբերեալ խնդիրներու վրայ։ Մեզի դաշնակից եղող երկու տէրութիւնները վստահութիւն ունին մեր գործակցութեան վրայ. գործակցութիւն մը որ պիտի ամրապնդուի նոր դաշնագիրներու կնքումով, մեր փոխադարձ օրինաւոր շահերուն գոհացում տալու սահմանուած։ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ սիրալիր յարաբերութեանց վերահաստատումը պսակումն է երկու երկիրներու ամէնէն նշանաւոր մարդոց ըրած ջանքերուն։ Կառավարութիւնը իր ձեռքէն եկածը պիտի ընէ, ամրապնդելու եւ զարգացնելու համար այդ յարաբերութիւնները։ Գալով Անգլիոյ, այս օրուան իրողութիւնները բաւական պերճախօս են։ Իտալական մամուլը, իր գլխաւոր լրագիրներուն միջոցաւ ցոյց տուաւ թէ ջերմ համակրանքի ու անկեղծ բարեկամութեան արտայայտութիւնները կը համապատասխանեն իտալացի ժողովրդեան ընդհանուր զգացումին։ Ն. Վեհափառութիւնը, այս պահուս, փառաւոր թարգմանն է այդ զգացումներուն՝ Էտուարտ թագաւորին մօտ։ Պ. Պալֆուրի վերջի ճառը միջազգային խնդիրներու նկատմամբ՝ իմ սեփական հայեցքներուս կը համապատասխանէ իր մեծ գիծերուն մէջ։ Միջերկրականի մէջ, միշտ հետեւած ենք ու մինչեւ հիմա կը հետեւինք Անգլիոյ քաղաքականութեան, որուն համակարծիք ենք կատարելապէս։ Ինչպէս կարելի էր այլապէս չարժիլ, քանի որ փոխադարձ համակրանքին կը միանայ շահերու նոյնութիւնը։ Այդ քաղաքականութեան, որուն հաւատարիմ ներկայացուցիչը ըլլալու պատիւը ունիմ, կը միացնեմ իմ անձնական հիացման զգացումները, զորս չեմ դադրած տածելէ անգլիական ժողովրդեան նկատմամբ, այն թուականէն ի վեր երբ կը գտնուէի ձեր համալսարաններու դրասեղաններուն վրայ, ինչ որ ամէնէն հաճելի յիշատակը ձգած է իմ մէջս։»

ՖՐԱՆՍԱ

Երեսփ. Ժողովին մէջ. — Արտաքին գործոց Նախարարութեան ելմտացոյցը. — Պ. Տէշանէլի ճառը. — Անգլիոյ ու Իտալիոյ հետ մերձեցումը. — Իւմպէրներու գործը. — Երկրորդական ուսուցում. — Հանրային բարոյականը։

Բարիզ, 20 Նոյեմ. — Պ. Բօլ Տէշանէլ, արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութեան երբ ձեռնարկուեցաւ, բեմ ելաւ։ Յիշելով վերջին ամիսներուն դէպքերը՝ Անգլիոյ ու Իտալիոյ թագաւորներուն այցելութիւնը, Պ. Լուպէի Անգլիա ուղեւորելը, Ֆրանսայի Ծերակոյտի անդամներէն ոմանց Լոնտոն ուղեւորելը, փնտռեց թէ ինչ պատճառներով Ֆրանսա ու Անգլիա իրարու ձեռք երկնցուցած էին։ Ըսաւ թէ առաջին եւ գլխաւոր պատճառը տնտեսական է, թէ այդ համաձայնութիւնը կատարուած իրողութիւն մըն է, թէ տակաւին ծանր խնդիրներ կան եւ թէ ատոնք կարգադրելու լաւագոյն միջոցն է բացարձակապէս յայտարարել թէ ինչ կ'ուզէ Ֆրանսա։ Պ. Տէշանէլ թուեց այն զանազան երկիրները՝ Մարոք, Սիամ, Թէռ-Նէօվ ուր Ֆրանսայի դիւանագիտութիւնը բանակցութիւններ ունի կատարելիք Լոնտոնի դահլիճին հետ։ Ատենաբանը ըսաւ թէ ցաւած էր Դեղին տետրակին մէջ Մարոքի հետ համաձայնութեան նկատմամբ բացատրութիւններ չտեսնելէն։ Պ. Տէշանէլ ըսաւ թէ Ֆրանսա ծայրայեղ միջոցներու փափաքող չէ, այլ միայն կ'ուզէ իր սահմանագլուխին ապահովութիւնը եւ Ճիպրալթարի նեղուցին ազատ անցքը։ Ֆրանսա բաւական զոհողութիւններ ըրած է Ափրիկէի այդ մասին մէջ, որով չուզեր որ հոն ուրիշ տէրութիւն մը իրմէ աւելի գերազանց դիրք մը ունենայ։ Պ. Տէշանէլ ըսաւ թէ Ֆրանսայի քաղաքականութիւնն է տեղական վերակազմութիւն, տնտեսական բարւոքում, ապահովութիւն, գաղթականութիւն՝ առեւտրական տեսակէտով, բաց դուռի դրութեամբ։ Պ. Տէշանէլ, խօսելով միջազգային իրաւարարութեան վրայ, ըսաւ թէ ատիկա արդէն մեծ ծառայութիւններ մատուցած եւ բաւական վէճեր կարգադրած է։ Այդ գործը միշտ նուիրական պիտի ըլլայ նոյն իսկ եթէ պատերազմ մըն ալ արգիլէ։ Երազողները անոնք են որ կը կարծեն թէ պատերազմը պիտի տեւէ որքան ատեն որ գոյութիւն ունենայ մարդկութիւնը։ Ատենաբանը խօսեցաւ նաեւ սպառազինմանց խնդրոյն վրայ։ Ըսաւ թէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Մ. Նահանգաց եւ Իտալիոյ զինուորական վարկերը հետզհետէ կ'աւելնան անընդհատ, որով տակաւին զինաթափութեան վրայ կարելի չէ խօսիլ։ Պ. Տէշանէլ հարցուց թէ Անգլիայէն վերջը ինչու Իտալիա դարձաւ Ֆրանսայի կողմը, վասն զի Իտալիա իր բոլոր յուսացածը չգտաւ Եռեակ Զինակցութեան մէջ։ Ատենաբանը միջազգային կարգ մը խնդիրներու մասին ալ խօսելով ըսաւ թէ Ֆրանսա պէտք չէ անտարբեր մնայ, վասն զի պարտաւոր է մրցիլ Գերմանիոյ յարաճուն ազդեցութեան դէմ։ Ատենաբանը յայտարարեց թէ Ռուսիոյ հետ դաշնակցութիւնը պէտք է անկիւն քարը ըլլայ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան։ Փափաք յայտնեց որ Ֆրանսա, ինչպէս ներքին, նոյնպէս արտաքին գործերով ալ եռանդով զբաղի։ Արտաքին գործոց ելմտացոյցին վիճաբանութեան շարունակութիւնը հետեւեալ օրուան յետաձգուեցաւ։

Բարիզ, 19 Նոյեմ. — Երեսփ. Ժողովին զանազան խումբերը, երէկ, սկսան խորհրդակցիլ իրենց ընտրելիներուն վրայ՝ այն յանձնաժողովին համար որ Իւմպէրներու գործը պիտի քննէ, եւ որ ուրբաթ օրը պիտի ընտրուի Երեսփ. Ժողովին մէջ։

—Պ. Տէլբէք փոփոխութիւն մը առաջարկեց Նախարարութեան ծրագրին համար՝ երկրորդական ուսուցման բարենորոգման նկատմամբ։ Ինչպէս յայտնի է այդ ծրագիրը, դպրոցական հաստատութիւն մը հիմնելու անհրաժեշտ պայմաններուն մէջ, կը պահանջէ նաեւ որ արտօնութիւն խնդրողը յայտարարէ թէ չարտօնուած կրօնական միաբանութեան մը չի պատկանիր։ Պ. Տէլբէք, հանրապետական ձախակողմի քանի մը անդամներուն անունով, կ'առաջարկէ ջնջել «չարտօնուած» բառը, որով ուսուցումը արգիլուած կ'ըլլայ կրօնական բոլոր միաբանութեանց։ Այսօր Ծերակոյտին մէջ կը շարունակէ երկրորդական ուսուցման բարենորոգման վիճաբանութիւնը։ Պ. Թիլար պիտի պաշտպանէ յանձնաժողովին ծրագիրը։ Հաւանօրէն անոր պիտի պատասխանէ Պ. Շոմիէ, կրթական նախարարը։ Կրնայ ըլլալ որ Պ. Շոմիէ երկրորդական պարագաներու քանի մը կէտերը միայն ճշդէ։ Այդ պարագային Պ. Շոմիէ Ծերակոյտին մէջ պիտի պարզէ այն պատճառները, որոնցմով Նախարարութիւնը նպաստաւոր կարծիք յայտնած է ուսուցման ազատութեան։

—Պ. Թիւրօ որ Պ. Պ. Օբորթէյնի ու Ալֆրէտ Մօրայի հետ, զանազան օտար մայրաքաղաքներ այցելած էր հանրային բարոյականի վրայ կատարուած հսկողութեան մասին ուսումնասիրութիւն կատարելու, յայտարարեց լրագրական թղթակցի մը թէ ոստիկանութիւնը ամէն կողմ կը հսկէ անպարկեշտ կիներու վրայ։ Պէրլինի մէջ ձերբակալուած այդ կարգի կիները կը դատուին դատաւորի մը կողմէ եւ կրնան վերաքննութեան դիմել։ Վիէննայի ու Բէշթայի մէջ ալ կայ վերաքննութիւնը, սակայն պատիժը ոստիկանութիւնը կը սահմանէ, ինչպէս կ'ըլլայ Բարիզի մէջ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ

Իտալիոյ մէջ ռազմական փորձ մը. — Ելեկտրական ալիքները։

Հռոմ, 19 Նոյեմ. — Իտալիոյ ծովային նախարարութիւնը փորձի ենթարկեց «Ռատիօ-Թէլէկրաֆի»ի նոր դրութիւն մը զոր հնարած է փրոֆէսոր Ալէքսանտրօ Արթոմ։ Այդ փորձերը հաստատեր են որ այդ նոր դրութեամբ ելեկտրական ալիքները կրնան տարածուիլ տրուած ուղղութեան մը մէջ։ Նշաններու հաղորդուիլը կատարելապէս տեղի ունեցեր է որքան ատեն որ նշանները ուղղուեր են դէպ ի ընդունող կայանը, բայց այդ գործողութիւնը անկարելի եղեր է՝ երբ նշանները դէպ ի ուրիշ կէտ մը ուղղուեր են։ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւնը պաշտօն յանձներ է Մոնթէ-Մարիոյի (Հռոմ) անթել հեռագրի կայանին անօրէն Բուլլինօ տեղակալին՝ շարունակել փորձերը այդ նոր դրութեամբ։

ՍԷՆ-ԼՈՒԻԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ահագին «մոթէօր» մը. — Վեց հազար ձիու ոյժ. — Գերմանական ծրագիր մը։

Նիւ-Եորք, 19 Նոյեմ. — Յառաջիկայ տարին Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին մէջ պիտի ցուցադրուին կարգ այն տեսակ խոշոր «մոթէօր»ներ որոնց նմանը չէ տեսնուած մինչեւ հիմա։ 1900ի Բարիզի արուեստահանդէսին մեծամեծ յառաջդիմութիւններ տեսնուած էին այդ կարգի «մոթէօր»ներու մասին։ [illegible] Բօքրիլ գործարանը վեց հարիւր ձիու ոյժով «մոթէօր» մը ցուցադրած էր՝ մեծ փորձներու գործածութեան համար։ Միեւնոյն գործարանը Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին մէջ պիտի ցուցադրէ երեք հազար ձիու ոյժով «մոթէօր» մը։ Գերմանացիներն ալ նոյն տեսակ երկու մեքենաներ պիտի ցուցադրեն՝ 1800 եւ 1500 ձիու ոյժով։ Սէն-Լուի արուեստահանդէսին մեքենաներու ճիւղին [illegible] անդամ Բարտէն կը տեղեկագրէ թէ, անցեալ տարի Քէօլնի մէջ Տէօյց գործարանը այցելած ատեն ծրագիր մը տեսեր է վեց հազար ձիու ոյժով «մոթէօր» մը շինելու համար։ Շինութիւնը յառաջիկայ տարի պիտի աւարտի։ Ամերիկացիները կը խոստովանին թէ Եւրոպացիները զիրենք գերազանցած են «մոթէօր»ներու ոյժը աւելցնելու խնդրոյն մէջ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Տրապիզոնի Միտաթ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պիւնեանէ Համիտ գաւառակին (Սըվազ) գայմագամ Սաատէ էֆ., որուն յաջորդեց Միւլքիէի շրջանաւարտ եւ Պրուսայի կուսակալութեան հաշուակալ պաշտօնեայ Մէհմէտ Ռուշտի պէյ։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պէրութի մետրապոլիտ Տ. Մէսրէի եւ Հալէպի մետրապոլիտ Տ. Աթանասիոսի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնականներէն Իսմէթ պէյի։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ Չիթ քէօշքին մէջ, երէկ, իրիկուան մօտ, կրօնական ընթերցումներ կատարուեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայութեամբ։ Այդ արարողութեան ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան նաեւ կրօնական, քաղաքային ու պալատական պաշտօնատարներ։ Այդ ընթերցումները կատարողները արժանացան կայս. մեծարանաց եւ իրիկունն ալ պատիւ ունեցան կայս. Պալատան մէջ իֆթար ընելու։

ԻՖԹԱՐ. — Քաղաքապետ Րըզա փաշա, միւշիր Մահմուտ փաշա, Սէյիտ Էպիւլհիւտա էֆ. եւ կրօնական ու քաղաքային պաշտօնատարներ ալ երէկ իրիկուան Կայս. Պալատան մէջ իֆթար ընելու պատիւը ունեցան։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը Մեծ-Եպարքոսին յանձնեց Ռուսիոյ կայսեր կողմէ Վեհ. Սուլթանին ուղղուած գիր մը՝ ծանուցանող թէ Միխայիլովիչ մեծ դուքսը աղջիկ զաւակ մը ունեցած է։ Այդ գիրը Կայս. Պալատ պիտի մատուցուի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սրմըքթրանկլի նաւագործարանին ներկայացուցիչ Պ. տը Վէյի։

—Զանազան աստիճանի պատուանշաններ տրուեցան Սէօյիւթլի կայս. զբօսանաւը Անգլիայէն հոս բերող նաւապետին ու նաւաստիներուն՝ իբրեւ վարձատրութիւն այն մեծամեծ ծառայութեանց զորս մատուցած են ուղեւորութեան պահուն ծագած սաստիկ փոթորիկին ատեն։

ԳՈՆԻԱՅԻ նոր կուսակալ Ֆարիգ պէյ քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի մասնաւոր կառախումբով։ Նախորդ կուսակալ Թէվֆիգ պէյ իր յաջորդին ժամանումէն ետքը պիտի մեկնի Գոնիայէն։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Պուլկարիոյ գործակատարը եւ Սերպիոյ դեսպանատան խորհրդականը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ Հիւսէին Հասիպ պէյ եւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէ, նախորդ ընդհանուր տնօրէն Պ. Կ. Օպլատօ ու խորհրդական Բանճիրի պէյ, երէկ, Բ. Դուռը երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Ներքին գործոց Նախարարին հետ։

— Հոլանտական դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրութեան վաւերացեալ պատճէններուն փոխանակութիւնը պիտի կատարուի՝ Սերպիոյ նոր դեսպան Պ. Սիմիչի յանձնարարագիրները մատուցուելէն ետքը։

— Սերպիոյ դեսպանատան խորհրդական Պ. Բրիւմէչ, որ Աթէնքի սերպ դեսպանատան գործակատար կարգուած է, փոխանակման նոյն գործողութիւնը կատարուելէն ետքը իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

«ՔԱՅՏԻ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ. — Սապահ ծանուցած էր թէ Պարթէնօյի կամուրջը կառուցող անգլիական Քայտի շոգենաւը ծովային Նախարարութեան կողմէ վար դրուած է։ Նոյն թերթը այսօր կը ծանուցանէ թէ այդ շոգենաւը Օսմ. Պանքան երաշխաւոր ցոյց տուեր է որ դատը աւարտելուն երբ վնասի հատուցման դատապարտուի, վճռուած գումարը պիտի վճարէ, որով Պոլսոյ նաւահանգիստէ ճամբայ ելած է դէպ ի իր երթալիք տեղը։

ՇԻՆԿՕՏԻ ՌԷԺԻՆ հրատարակեց վերջին վեց տարիներու իր գործառնութեանց բաղդատական սա ցուցակը.

Տարի	Վաճառում օսմ. ոսկի	Զուտ հասոյթ օսմ. ոսկի
1897—98	1,632,176	63,975
1898—99	1,753,127	90,299
1899—900	1,948,212	965,939
1900—1	1,970,000	277,761
1901—2	2,003,605	299,232
1902—3	2,161,217	359,292

Այդ հաշուով այդ վեց տարիներուն մէջ վաճառումն 11,498,337 օսմ. ոսկի գոյացած է եւ զուտ հասոյթն է 1,356,438։ Միանգամայն Ռէժին նոյն վեց տարիներուն հետզհետէ վճարած շահաբաժիններու գումարն է 7, 10, 16, 16, 17 եւ 18 ֆր.։

ՇՔՕՏՐԱՅԷՆ առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն.— Շաբաթէ մը ի վեր տեղացող յորդահոս անձրեւներու հետեւանքով Պեռանա, Տրին եւ Գըր գետերու ջուրերը յորդեցան եւ մասամբ ողողեցին Թաքմաղ, Աեազմա եւ Պօղչէլիք թաղերը։ Անցուդարձը նաւակներով կը կատարուի։

ՔՈՍՈՎԱՅԷՆ կիրակի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լիմ գետը յորդելով Պէրանէի կամուրջին քառասուն մէթրնոց տեղը քանդեր եւ քշեր տարեր է։ Իպէքի կառավարիչը հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր է՝ նոյն կամուրջը շուտով նորոգելու համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ կուսակալութիւնը հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ղրկեց այն ծրագիրը, որով վաթսուն տարուան մենաշնորհ խնդրուած է Նէճէֆէն մինչեւ Կուֆէ թրամուէի գիծ մը շինելու համար։

ՊԸՇԻՐԹԱՇԻ մէջ շինուած յունական վարժարանին բացումը առջի օրը կատարուեցաւ Տ. Եւաքիմ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Վարժարանին կառուցման համար 1800 ոսկի ծախսուած է։ Բաց միացած 50 ոսկին պիտի նուիրէ Սինեասօղլը Սիմոնաքի էֆ.։

—Ցանոյ Ս. Պատրիարքը նոյն օրը այցելութիւն տուաւ Պէշիքթաշի հրամանատար Հասան փաշայի։

ՄԷՐՍԻՆ-ԱՏԱՆԱՅԻ երկաթուղիին գծմիւէր կարգուեցաւ Իզմիրի գաւառին ճարտարագէտներէն Սապրի էֆ. հազար հինգ հարիւր ղրուշ ամսաթոշակով։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Հոկտ. 22ին առտուան ժամ 2ին Երզնկայի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է՝ երեք երկվայրկեան տեւելով։ Նոյն օրը միեւնոյն պահուն Գուրունայի մէջ ալ արեւելքէն արեւմուտք եւ երեք երկվայրկեան տեւողութեամբ ցնցումներ զգացուեր են։ Հոկտ. 24ին առտուան ժամ 3½ին Հասան Գալէի մէջ արեւելքէն արեւմուտք բաւական զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է։ Այդ ցնցումները վնասակար հետեւանք մը չեն ունեցեր։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ. — Երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին Պոլսարացի եւ Տօղիատանցի հարիւր յիսունհինգ իսլամ ուխտաւորներ՝ Հիճազ երթալու համար։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Պէրկամայի մէջ հնախուզութիւն կատարող գերման հնագէտներու խումբին Պ. Պէրլէթ Սամա գացած է ամբողջացնելու Պէրկամայի տեղագրական քարտէսը։ Յետոյ Գերմանիա պիտի ուղեւորի։ Կատարուած պեղումները երեւան հանեցին բազմաթիւ սիւններու հիմեր։ Կ'երեւայ թէ վաթսուն մէթր՝ երկայնութեամբ սիւնազարդ գաւիթ մը կը գտնուէր այդ տեղը. երկու սանդուխներու հետքերն ալ կան։ Գտնուած է նաեւ մարմարէ արձանի մը գլուխը՝ բնական մեծութեամբ. նաեւ մարմարէ տախտակներ եւ քանդակներ որոնք դիցաբանական դիմակներ ցոյց կու տան, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ հոն թատերական արհեստն ալ կ'ուսուցուէր։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ.—Նկատելով որ պետութեան սեպհական մահլուլ հողերը եւ շէնքերը երբ ուրիշի փոխանցուին, յայտնի չըլլար թէ փոխարժէքը պետութեան ո՛ր ճիւղին յատուկ է, կալուածոցգիրին տրուիլը կը յապաղի։ Ջեռնհաս պաշտօնատանը, ուրկէ հրահանգ խնդրուած է, յարմար դատեց թէ մինչեւ որ այդ մասին որոշում մը տրուի, նոյն կարգի մահլուլներու մասին օրինական գործողութիւնները կատարուին եւ կալուածոցգիրները յանձնուին տէրերուն։

Բ. ԴՈՒՌՆԷՆ հրահանգ խնդրուեցաւ թէ գիւղերու մէջ երբ հազար ղրուշէ աւելի արժէք ունեցող շէնքերը դիտմամբ այրուին եւ հեղինակները երեւան չելլեն, այդ արժէքը ինչ եղանակով գանձելու է, վասն զի, ինչպէս յայտնի է, գիւղի մը մէջ հազար ղրուշ արժող յարդանոց մը եւ այդ կարգի շէնք մը եթէ դիտմամբ այրուի եւ հեղինակը երեւան չելլէ, այդ արժէքը նոյն գիւղին բնակիչներէն կը գանձուի՝ անոնց իւրաքանչիւրին մասնակցութեամբ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութեան հրաման տրուեցաւ բամպակի եւ զանազան բանջարեղէններու լաւ տեսակ հունտեր գնել՝ նահանգներու մէջ մշակելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը հրահանգ ստացաւ՝ ծանուցանել Երկրագործական Պանքային սնտուկներուն որ պաշտօնեաները մեծ ուշադրութիւն ընեն՝ յատկացուած հասոյթները կանոնաւորապէս գանձելու եւ առանց հրահանգի տարբեր նպատակի վճարումներ չըլլալու, որպէս զի այդ սնտուկներու գործառնութիւնները չխանգարուին։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Հիճազի երկաթուղիին ելմտական վարչութեան ծրագիր մը մատուցուելով, առաջարկուած էր նոյն երկաթուղիին համար տուրք մը առնել սիկառէթի թուղթեր պարունակող տուփերէն, որով տարեկան 8-10,000 ոսկիի հասոյթ մը պիտի գոյանար։ Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը որուն կարծիքը ուզուած էր այդ մասին, պատասխանեց թէ առաջարկուած տուրքը կարելի է գանձել։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատողութեան առնելով այն առաջարկութիւնը թէ մինչեւ հինգ հարիւր ղրուշ եղած դատերէն ալ ծախք չառնուի, ինչպէս կ'ըլլայ մինչեւ հարիւր ղրուշնոց պարզ դատերուն համար, չընդունեց այդ առաջարկութիւնը եւ իր առած որոշումը տեղեկագրեց Մեծ-Եպարքոսին։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ մէջ վաճառական Խուրբէմ պէյ օճառի եւ մոմի գործարան մը պիտի հաստատէ՝ Թաղապետական շրջանակին հաւանութեանը տակ։ Խուրբէմ պէյ երբեւ նմոյշ օճառներ պատրաստեր է որոնք գոհացուցիչ նկատուած են։

ՍԸՎԱՋԻ քաղաքին մէջ զինուորական կայարան մը պիտի հաստատուի։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին 65 իսլամ գաղթականներ՝ Սեվաստաբօլէն եւ 174 ալ Քէօսթէնճէէն եւ Պաթումէն։

ԻԶՄԻՐԻ վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղը Պալկար Բեդրօ անուն անձը որ Սօսլայի մէջ հովիւ Սաւին ըսպաննած եւ յետոյ անոր մարմինը երկու մասի բաժնած է։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.—Նոյեմ. 3էն 9 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 191, որոնց 5ը՝ կարմրախտէ, 6ը՝ ծաղկախտէ, 5ը՝ թիֆոյէ, 12ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութենէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԷՍԿԻՇԷՀՐԻ հրդեհին նկատմամբ առնուած վերջին լուրերու նայելով, տեղացի երկու իսլամներ մեծապէս նպաստեր են հրդեհին ընթացքը կասեցնելու համար։ Ատոնց մէկը՝ Չէլթուքզատէ Թէվֆիք պէյ հարիւր ոսկի խոստացեր է ջրհանկիրներուն՝ ազատելու Յունաց եկեղեցին, վասն զի այդ շէնքը եթէ բռնկէր, հրդեհը աւելի մեծ համեմատութիւններ պիտի ըստանար։ Միւսն ալ իր խանը վար առնել տուեր է՝ կրակին ընթացքը կասեցնելու համար։

—Վնասուած ապահովագրական ընկերութիւնները հետեւեալներն են.— Օսմանեան՝ 2000 ոսկի, Ինիոն տը Բարի՝ 1000, Գամէրսիալ Ինիոն՝ 2500, Պալքան 2000, Նորթ-Պրիթիշ՝ 2000 եւ Ռոյըլ 2000։

—Ամբողջ Գօրանլըք չուկան եւ չորս կողմը՝ մինչեւ Բէօբրի Ճամճըսի եւ Թահլ Բազարը, այրած են։ Վաճառատուները, խանութները, խաները, տուները, ապրանքները եւ արմտիքները մոխիր դարձած են։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ Վ՝ՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերը

Ռումէլիի երկաթուղիի պարտամթուղթերուն 203րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 18/1 դեկտեմբեր 1903, ճիշդ կէսօրին, Օսմ. Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղիին մէջ, հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային աջակցութեամբ։

4—4

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը այս առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահեց Նպաստից Յանձնաժողովի նիստին, որուն ներկայ էին երկու անդամներ միայն, որովհետեւ Յանձնաժողովի անդամներէն երկուքը առեւտրական գործով մեկնած են մայրաքաղաքէս։ Յանձնաժողովը օրակարգին վրայ դիզուած կարգ մը առկախ մնացած խնդիրներ լուծեց, ինչպէս նաեւ Մշոյ արհեստանոցի հոգաբարձութեան կազմութիւնը վաւերացուց. նոյնպէս որոշեց ասկից մանուսայի կազմածներ ղրկել Մուշի արհեստանոցին համար։ Ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ զանազան գաւառային վարժարաններու հայցական խնդիրներով եւ նպաստի գործերով։

—Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան հրատարակեց քարոզներու հաւաքածոյ մը, Կեանք առանց հաւատքի վերնագրին տակ, ուսկից 500 օրինակ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին տրամադրութեան ներքեւ դրած է, վաճառման արդիւնքը յատկացուելու համար Սսոյ մայրավանքի դպրոցին։ Ժողովրդային գրական լեզուով գրուած կրօնական քարոզներ կը պարունակէ այս սիրուն հատորը եւ ախորժով կրնայ կարդացուիլ ամէն դասակարգէ։

—Արարուցի (Վան) Կլոր-Դար թաղի մէջ ասկէ քանի մը տարի առաջ հաստատուած Հայ Հռոմէականաց դպրոցը փակուեր է վերջերս։

—Երուսաղէմի Միաբաններէն՝ երբեմն Մուշի Ս. Կարապետ վանքը եւ քանի մը տարիներէ ի վեր Բաղէշի Աւետեաց եւ Գամաց վանքերու մէջ իբր հիւր գտնուող Տ. Սրապիոն Վ. Աթմաճեան վախճանելով, օծումը կատարեր է Առաջնորդ հայրը։

—Պոլսոյ եկեղեցիներու Դպրաց Դասերու բարեկարգութեան համար Ս. Պատրիարքին կողմէ պատրաստուած կանոնագիրը յանձնուած է Կրօն. Ժողովին դերատեսչապետ Տ. Մանուէլ Արքեպս.ի, որպէս զի իր կարծիքը յայտնէ, քանի որ Կրօն. Ժողովոյ կողմէ պիտի վաւերացուի։ Տ. Գրիգորիս Արքպ. եւ միւս անդամներն ալ նկատողութեան պիտի առնեն եւ իրենց տեսութիւնը պիտի հաղորդեն Ժողովին։

ՄՈՒՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մուշի մեր թղթակիցը կը հաղորդէ մեզ հոկտ. 28 թուականով.—

Տակաւին չէ մոռցուած տարւոյս Ապրիլ 15ին Մանազկերտի մէջ պատահած աղետալի երկրաշարժը, որ այնքան աւեր եւ վնասներու տեղի տուաւ՝ թէ՛ գաւառակի կեդրոնին եւ թէ՛ շրջակայ գիւղերուն։ Այս շարժին ցնցումները՝ գարնան Մուշի մէջ ալ զգալի եղան առանց վընասներ պատճառելու՝ սակայն, բայց Մանազկերտի մէջ պարբերական շարժեր ու ցնցումներ շարունակելի էին՝ երբեմն թեթեւ եւ երբեմն ուժգնօրէն։ Կը թուի թէ ստորերկրային այդ ժաժքերը դեռ հանդարտած չեն, քանի որ ամսոյս 24ի առաւօտեան ժամը 2½ին Մուշի մէջ թէեւ առանց վնասի, բայց բաւական դղրդալից ժաժք մը պատահեցաւ արեւելքէ արեւմուտքի ուղղութեամբ։ Ժաժքը աւելի զգալի եղած է Ս. Առաքելոց վանքին մէջ ալ, ուր ցնցումներն աւելի զօրաւոր եղած եւ նոյն իսկ ճաթռտուքներ ալ պատճառած են մէկ երկու շէնքերու, եւ ինչպէս կը հաւաստեն, եթէ կրկնուէին, բնականաբար ծանր փլուզումներ կրնային պատճառել։ Գարնան շարժէն խախտած ու վնասուած էին Մանազկերտի երեք չորս եկեղեցիներ, որոնց նորոգութեան համար՝ տեղացի ժողովրդեան խնդրանքին վրայ՝ Պատրիարքարան դիմումներ եղած ըլլալով, խնդիրը այս անգամ յանձնուած է Վիճակին Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ վարդապետի ուշադրութեան, որպէս զի՝ ստուգելով իրողութիւնը, կարեւորը հաղորդէ այս մասին Պատրիարքարանի։

⁂ Մուշ հասնելուն պէս՝ Տ. Գնէլ վրդ.ին առաջին զբաղումը հայթայթեց տեղւոյս երկսեռ որբանոցները։ Ս. Առաքելոց կամ Արտակոնաց որբանոցը Նըպաստից Յանձնաժողովոյ որոշմամբ՝ հերուընէ արհեստանոցի պիտի վերածուէր։ Ինչ ինչ պատճառներով Պատրիարքարանը յետաձգած էր այդ տնօրինութիւնը, զոր սակայն, այս ամառուն իրականացուց։ Պատրիարքական պաշտօնագիր մը՝ երկու ամիս առաջ մեկին կերպով կը յանձնարարէր ի գործ դնել նախապատրաստութիւնները Ս. Առաքելոց որբանոցը արհեստանոցի վերածելու։ Ըստ այս պաշտօնագրին՝ արհեստանոցին մէջ պիտի մնան միայն 32 որբեր, մանուածագործութեան վարժուելու, իսկ անչափահասները պիտի ղրկուէին վանքեր։ Առաջնորդարանը եւ հոգաբարձութիւնը համակերպելով այս որոշման՝ սկսան արհեստապետ մը փնտռելու, ու վերջապէս՝ Խարբերդի նորընտիր Առաջնորդ Պէշիկեան Տ. Խորէն վարդապետի միջոցաւ համաձայնութիւն գոյացաւ Արաբկիրցի վրդ.ի մը հետ, որ Մուշ գալով՝ ստանձնած է իր պաշտօնը։ Թէպէտ արհեստանոցը տակաւին կազմակերպութեան մէջ է, ու մատակարարութիւնը տեղի կ'ունենայ Հոգաբարձութեան ձեռքով, բայց չորս ամիսէ ի վեր թոշակները չեն ղրկուած Պատրիարքարանէ։ Աղջկանց որբանոցին ալ արհեստանոցի վերածուելու համար Պատրիարքարանը դեռ չհաղորդեց իր վերջին որոշումը, ուստի մատակարարութիւնը նախընթացին պէս տեղի կ'ունենայ, եւ մինչեւ հիմա 40 ոսկիի պարտք մը գոյացած է հաստատութեան, վեց ամիսէ ի վեր թոշակները ղրկուած չըլլալուն համար։ Առաջին առթիւ, երկու հոգաբարձութիւններու կողմէ եւս դիմումներ եղան Տ. Գնէլ Վ.ին, թոշակներու համար, կարծելով թէ հետը բերած ըլլայ։ Պատրիարքական փոխանորդ Հայրը թոշակներու այսքան յապաղումը ցաւելով իմացաւ, եւ երկու մարդասիրական հաստատութեանց մատակարարութիւնները կանոնաւորելու համար հարկ դատեց հեռագրով դրամ խնդրել Պատրիարքարանէ, որ վստահ ենք թէ գոհացում պիտի տայ։

⁂ Բազմաքիս քահանայական դասէն՝ ծերունի Տ. Յովհաննէս քահանայ Ղավարեանը տարւոյս օգոստոս 1ին ի Տէր հանգած ըլլալով, նոյն թաղի ժողովուրդը առանց հոգեւոր հովուի կը մնայ, առժամապէս՝ եկեղեցական մատակարարութիւնը յանձնուելով Մարինէ եկեղեցւոյ քահանաներէն մէկուն։ Հանգուցեալ բարեպաշտօն քահանան՝ Մշոյ հին քահանայական դասի դէմքերէն մէկն էր, որ կ'անհետանայ։ Պարզ, անսեթեւեթ, ու թէպէտ զարգացած մէկը չէր, սակայն իր հոգեւոր զգացումները անայլայլ էին դէպ իր եկեղեցին եւ կարգն եկեղեցական։ Ատենն է որ Ս. Կիրակոս եկեղեցւոյ ժողովուրդը ջանադիր գտնուէր լաւագոյն, արժանաւորագոյն ընծայացու մը ճարել իր սիրուն ժամին ու փոքրիկ հօտին համար։ Կ'արժէ դարձեալ վիճակային Կրօն. Ժողովոյ ուշադրութիւնը հրաւիրել, որպէս զի տէրտէրական ձեռնադրութիւններուն պէտք եղածին չափ խիստ ըլլայ, եկեղեցին օժտելու համար քիչ շատ կարող, պարտաճանաչ եւ բարեկէր ու բարոյական պաշտօնեաներով։

Կը յուսանք թէ՝ Տ. Գնէլ վարդապետ այս հոգեւոր պէտքին համար չի խնայեր իր թարմ եւ օգտակար ազդեցութիւնը եւ հնար եղածին չափ թոյլ չպիտի տայ, որ անարժաններով խճողուի եկեղեցական պաշտօնէութիւնը։ Ի դէպ է որ կրկնենք, ստէպ կրկնուած սա բաղձանքը, անհրաժեշտ դառնալով սա փափագը — թէ անխուսափելի պահանջ մըն է մեր եկեղեցական ընդարձակ թեմին համար ընծայարան դպրոց մը, պատրաստելու եւ եկեղեցիին ընծայելու վարդապետացուներ, քահանայացուներ եւ վարժապետացուներ։ Չեմ գիտեր թէ տարիներէ ի վեր յեղյեղուած այս պէտքին լրացումը, իրագործումը ո՛ր Առաջնորդ Հօր վերապահուած է, անոր ուղղելու համար շատերուն ալ սրտագին գոհունակութիւնը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԴԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 23 նոյեմ.—Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը, այսօր, հացկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ Յունաստանի թագաւորին որ յետոյ Աթէնք պիտի ուղեւորի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռիւթէր կը հերքէ այն լուրը թէ Իտալիա եւ Անգլիա համաձայնած ըլլան՝ իրաւարարական դաշնադրութիւն մը կնքելու համար։

—Ռիւթէր միւս կողմէ կ'իմանայ թէ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարներուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութիւնը իր բոլոր մանրամասնութիւններովը հաստատեր է անգլեւիտալեան համաձայնութիւնը, սակայն այդ խորհրդակցութենէն միջազգային քաղաքականութեան փոփոխութիւն մը առաջ պիտի չգայ։

ԲԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուելուն առթիւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ բաւական երկար ճառ մը արտասանեց։ Զանազան խնդիրներու վրայ խօսելէ ետքը, ըսաւ թէ անգլեւֆրանսական իրաւարարական դաշնադրութեան հանգամանքը պէտք չէ չափազանցել։ Պ. Տէլքասէ յետոյ խօսեցաւ ֆրանքօ-իտալական համաձայնութեան վըրայ. յայտարարեց թէ Ռուսիոյ կայսրը գոհունակութեամբ ողջունած է այդ համաձայնութիւնը։ Սպառազինմանց սահմանափակման մասին Պ. Տէլքասէ ըսաւ թէ երբ միւս տէրութիւնները որոշեն զեղչել իրենց զինուորական ծախքերը, պատճառ մը պիտի չըլլայ այդ առթիւ Ֆրանսայի կողմէ անվստահ տրամադրութիւններէ վախնալու, բայց Ֆրանսայի չի վերաբերիր այդ մասին առանձին նախաձեռնութիւն ստանձնել։

Ծանօթ. Գործակալութեան. — Սիրայի հեռագրաթելը խանգարուած ըլլալով, ճամբայ մը որու միջոցաւ կը ստանանք սակարանի գիները, ցարդ չստացանք զանոնք։ Հեռագրած ըլլալով որ Օտեսայի ճամբով ղրկուին մեզի, կը յուսանք թէ կէսօրէն ետքը պիտի կրնանք ստանալ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 23 նոյ. — Արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուելու պահուն Պ. Տէլքասէ կարճ ճառ մը արտասանեց, որու միջոցին հերքեց Ափրիկէի հիւսիսային արեւմտեան մասին համար Ֆրանսայի վերագրուած մտադրութիւնները։ Ըսաւ թէ Պ. Լուպէ մօտերս Հռոմ պիտի ուղեւորի. նաեւ թէ Ռուսիա հաւանած է ֆրանքօ-իտալական համաձայնութեան։ Պ. Տէլքասէ յարեց թէ օրուան խնդիրներու մասին Ֆրանսա համաձայնութեամբ կ'ընթանայ միւս բոլոր տէրութեանց հետ։

Ծանօթ. Գործակալութեան. — Սիրա-Մալթա-Մարսիլիայի ընդծովեայ հեռագրաթելը խզուած ըլլալով, մեր քաղաքական հեռագիրներուն միւս մասը չստացանք մինչեւ ժամ 9.40։

ԲԱՐԻԶ. — Ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ ելմտական կացութիւնը պիտի պարզէ ծախքերու ելմտացոյցներուն վիճաբանութենէն ետքը։

— Մաքսային յանձնաժողովը որոշեց մերժել սուրճի վրայ յաւելուածական տուրքը, որ կ'առաջարկուի դահլիճին կողմէ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ կառավարութիւնը Խորհրդարանին պիտի առաջարկէ գնել երկաթուղիի մէկ քանի մեծ գիծեր։

ՁՄԵՌԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Հունգարիոյ մէջ տեղացած ձիւներէն հաղորդակցութիւնները բոլորովին դադրած են։ Երկաթուղիները դադրած են եւ գիւղային կառքերն ալ դժուարութեամբ կ'երթեւեկեն։ Հեռագրական շատ մը թելեր կտրած ըլլալով, հաղորդակցութիւնները ընդմիջուած են։ Արօտներու եւ դաշտերու մէջ ձիւնը մեծամեծ վնասներու պատճառ եղած է։

—Մօրավիոյ մէջ քանի մը օրէ ի վեր անդադար տեղացող անձրեւներէն Մօրիս գետը վեց մէթր բարձրացաւ. շատ տեղեր ողողուեցան։ Շէնքերու մեծ վնաս կայ։ Քաղաքներու միջեւ հաղորդակցութիւնները դադրած են։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	94	20½
Ամէնէն բարձր գին	»	94	21½
Ամէնէն վար գին	»	94	16
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	138	25
Ամէնէն բարձր գին	»	138	25
Ամէնէն վար գին	»	137	12

ԲԱՑՈՒՄ 11 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	94	21
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	128	25
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		424	—
Տէրքօզ		256	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	62
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	03½
» ժուիսանս		1	65
» պարտամթուղթ		434	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		500	—
Թրանսվալ		101	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		265	—
[illegible]		72	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	—
« պարտամթուղթ «		513	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	07½
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	19	75
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	95

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	03½
Անգլիական ոսկի	»	109	35
[illegible]	»	89	30
[illegible]	»	54	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	32
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	4	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	81
Միացեալ պարտք բաց	88	75
Միացեալ պարտք գոց	88	75
Օսմանեան Պանքա	15	75
Ռուսական 1895	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մոնոբոլ	44	50
Պուլկարական 1888	93	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	102	62
Օսմանիա	105	—
Թրանսվալ	4	28
Այտին երկաթուղի	15	—
Փոխանակագիր	25	37½

ԲԱՐԻԶ, 23 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	95
Միացեալ պարտամթուղթ բաց.	Ղրշ.	88	—
Միացեալ պարտամթուղթ գոց.	»	88	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	599	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	141	—
Օսմ. մաքսատուն	»	460	—
Օսմ. Ռէժի	»	378	—
[illegible] Թիւրք 4 %	»	505	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1132	—
Իտալական Ռանթ	»	104	—
Սպանիական արտաքին	»	90	42
Թրանսվալ	»	108	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	135
Դրամագլուխ		—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	245	50
Օսմ. Ռէժի	»	350	—

ՊԷՐԼԻՆ, 23 Նոյեմբեր

Ռուպլի	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	145	50
Անատ. երկթ. պարտամթուղթ	»	102	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	240

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 23 Նոյեմբեր

Միացեալ պարտք	87	25
Ռումէլի երկաթուղի	140	50

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵԳՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածոցութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն հրաշալիօրէն։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ արդեանց միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զննութիւնը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին)։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կտրօնի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պորտրոներ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթեռնելի կամ աւրըւած եւ նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պորտրոները պիտի մերժուին։ Պորտրոները պէտք է թուական ունենան եւ օրինաւոր կերպով ստորագրուած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը եւ մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ կը դնէ պորտրոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատրաստեն պորտրոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն Պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տալով այն պայմանաժամը որու միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները եւ ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէ շահած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը անցնելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրներուն ներկայացնողներուն տրամադրութեան տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԻՐՔԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի 196

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԸ ՊՈՒԱԳՕՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Ի

Մաքսիմ բաւական երկար լռութենէ մը յետոյ, որոշեց նորէն հարցաքննել կոմսուհին։

—Ըսել է Պ. տը Բօրնէյլ մօրեղբօրս տունը պիտի երթայ, ըսաւ Մաքսիմ երկչոտութեամբ։

—Այսօր պիտի երթայ, պատասխանեց տիկին Եուլթա, առանց վարանելու։

—Մինա՞կ։

—Ո՛չ։ Այն տունէն չպիտի ընդունուի հաւանաբար։

—Պիտի ընդունուի՛ միթէ, ձեր բարեկամուհիներէն մէկուն գտնուած պարագային։

—Ես պիտի ընկերանամ։ Կը յուսամ թէ պիտի ուզէք ինծի ընկերանալ։ Ձեր ներկայութիւնը անհրաժեշտ կը թուի ինծի։

—Ձեր հրամանին տակ կը դնեմ, բայց կացութիւնս շատ դժնդակ պիտի ըլլայ։ Դեռ քիչ մը առաջ մօրեղբօրս հաւաստեցի թէ յանցաւոր էր իր նախկին քարտուղարը։

—Դեռ չէիք գիտեր քիչ մը առաջ լսածներնիդ։

—Աւելին ըրի։ Բուշինիա երդումնցայ իմ պատուոյս վրայ, ըսելով թէ Ռոպէր տը Բօրնէյլ անարժան էր իրեն։

—Ձեր խիղճին համաձայն խօսեր էք։ Այլապէս պիտի խօսիք հիմա, քանի որ լուսաբանուած էք։ Օրիորդ Տօրժէր պիտի հաւատայ ձեր խօսքին, որովհետեւ ապացուցած էք թէ բնաւ իրմէ չէք ծածկեր ձեր մտածումը։

—Թերեւս, բայց չեմ կարծեր որ մօրեղբայրս թոյլ տայ մեզի իր աղջիկը տեսնելու։

—Կանխատեսած ըլլալով այդ պարագան, կարգադրութիւններ ըրած եմ՝ տեսակցութիւն մը ունենալու ձեր քուզինին հետ։

—Ե՞րբ։

—Կը յուսամ թէ այս առտու։ Անտարակոյս չէք մոռցած թէ օրիորդ Տօրժէր իմ տունս եկած է։

—Կը կարծէ՞ք թէ նորէն պիտի գայ։

—Ժամ մը առաջ նամակ մը հասցուցի անոր ձեռքը, ապահով միջոցով մը։ Նամակին մէջ գրեցի թէ ձեռքս ունէի Պ. տը Բօրնէյլի անմեղութեան կատարեալ ապացոյցը, խնդրելով որ Ցրիւլրըի պարտէզին վրայ գտնուած փոքր դուռը ներկայանայ։ Իմ մարդս ապսպրած եմ։ Սատըյէ անկիւնը ման է ասիկա, բայց կարճ տեսակցութենէ մը յետոյ, ես իսկ հօրը տունը պիտի առաջնորդեմ. այն ատեն ակամայ պիտի ընդունի մեզ։

Մաքսիմ մէկէ աւելի առարկութիւն ունէր ընելիք, բայց շատ ուշ էր արդէն, քանի որ նամակը իր հասցէին գացած էր։

Ալիսը կը ճանչնար, որով հաւանական կը նկատէր որ իր քուզինը կարենար այդ վերջին յոյսին եւ միջոցը գտնէր տունէն դուրս ելլելու եւ փութալու այն օտարազգի կնոջ տունը, որ կը խոստանար իրեն ետ դարձնել իր ընտրած նշանածը։

Ու արիասիրտ մարդու մը պէս, Մաքսիմ կը ջանար միջոց մը գտնել, որպէս զի կարենար իր փոքրիկ քուզինին անխոհեմ ընթացքը արդարացնել մօրեղբօր քով։

Թեթեւ աղմուկ մը ընդհատեց իր խորհրդածութիւնները։ Ականջ դրաւ, եւ իրեն այնպէս թուեցաւ որ մէկը գողի պէս յամրաքայլ կը յառաջանար կանանչ թուփերու թաւուտքին մէջէն։

Տիկին Եուլթա մտախոհ, բան մը լսած չըլլալու երեւոյթը ունէր։

Ընդհուպ ձերմակ ձեռք մը մէկդի ըրաւ տերեւները, գլուխ մը երեւցաւ քամելիաներու թուփերուն մէջէն, եւ Մաքսիմ ոտքի ելաւ, զարմացման ճիչ մը արձակելով։

Ճանչցած էր այն դէմքը, որ պահ մը տերեւաց ճառագայթի մը պէս փայլած էր, ընդհուպ չքանալու համար։

(Շարունակելի)

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուշազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ.

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչերու դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ. Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՌՈՒԴՈԼՖ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆ
Պոլիս Պառնաքան խան

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Լոնտրա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Նիտակ Ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գօնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլի, Ուշագ, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըլվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշեալ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, տոկարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Դանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք. 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինիասիոնով եւ ազատ տէբօզիթօյով ապրանքներ առանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Դանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի Երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Քանալայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլիի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու քուբոնները եւ Օսմ. Դանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Դանքան $3\frac{1}{2}\%$ ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ սափէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՀԱՅԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ Թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 22—80

ՏԱՆ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

զաւակներուն աչաց պայծառութիւնով կը կայանայ. երբ անոնց աչքը կը գունաթափի, մաշմաշումի և նեղութեան պատճառ կըլլայ։ Եթէ այսպէս տկարացած տղայ մը

Շիշերու վրայ տասը ուղղութեան ընել պէտք է։
22

SCOTT'S EMULSION

տրուի առողջութիւնը շուտ մը կը վերադառնայ և մաշումը կը դադրի։ Վասնզի Ըսգօթի Բաղադրութիւն հիւանդութեանց դէմ կը գնէ, և զաւակը զօրաւոր մնալու կ'օգնէ և անոնց աչքերը փայլուն և զուարթ կը դառնէ. Փնտ

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

պահելու է. Ամէն տեղ գնել և Ձեր զաւակները գիրցնել ու ցորեն ցաւերէ և յուսահատութիւններէ կը փրկէ։ Ուշադիր պէտք է ըլլալ որ շիշը վրան այս նշանով փաթթուած Թղթիկի մէջ է — եթէ կ'առնէք

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

փնտռելու համար առատ կ'ըլլայ։

Բոլոր դեղագործներէ և դեղավաճառներէ կը ծախուի։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապէս կը ջնջէ ցաւերը, ջերմը, հեշտեութիւնը, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները, յայտ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջնացու պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզգոյշ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամէն շարուն ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ

А.

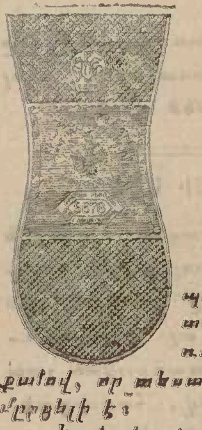

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԵՒ ԸՆԿ.

ПРАВДИВІЙ МАРКА ОРЕЛЪ
ОРИГИНАЛЬНИЙ ОРЕЛЪ
МОНОПОЛЬ

պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց Թէ, վաճառատան բազմազան տեսակներու վրայ այս տարի աւելցուցած են նաեւ առաջնակարգ լաստիկ կօշիկներու նոր մթերք մը, վերը ցուցուած մարքաւով, որ տեսակի ազնուութեան, տոկունութեան եւ աժանութեան տեսակէտով անմրցելի է։

Կը ծախուի միմիայն մեծաքանակ, այսինքն սնտուկով։

Գաւառներէն՝ պայմաններու եւ գիներու մասին տեղեկութիւն ուզողները կրնան դիմել նամակով իրենց հասցէին

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մարբուճճըլար, թիւ 4—6

24—25

ՊԱԼՔԱՆ

ՄՈՒՆՏՀԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Քր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տարօք օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կարգ ճամբորդելու պարագային, եթէ անոնց ինքզինք աքսորելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելուած չի պահանջեր։ Ապահովագիրները ցեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,483,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փոխադրելի ու շարժելի ինչքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թաշթապուրուն խան, Օ.Մ. Պ. Նքային դիմացը։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ԱԶԳՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղութեան խմել անմիջական ազդեցութեամբ, Թողէք Եանոսի նման դգուելացուցիչ ջուրերուն դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, եւ փութացէք գնել։

VILLACABRAS

ուլլաքապրասյան մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաալիկ... քնական դրութեամբ զատուած յստակ ջուր մըն է և առ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ ունեցողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առաւօտ անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, ճանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու Թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 504

ՌՈՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ շէնքերու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Եր-շխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ ժամանաճիւղին, Ազարեան խան Վոյվոտա, Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէօմրիւկ խան, Քարաքէօյ վրայ։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ ժամանաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 524

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ նոր անօրէնութիւն

Վոսփորէն կամուրջ

2 — Արնվ. գրչ. օրթ. պէյլիք. 22
2 — Պէպէք չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէյլիր. 19
1 45 Ենիմ. մէզպ. պէօյ. Թրպ. եէնք. էմիրկ. 40
2 20 ՍԹէն. միրկ. ր. հիսար պէպէք արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէյկ. Գպթղ.
1 45 Պէյր. բէյպ. չպուզ զանլ. ան հիսար զանտ վ. նիր. չէնկ. պէյ գուզղ 44
2 30 Ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. ենր. սԹէն. միրկ. պէյկ. 46
3 10 Միրկ. ր. հիս. պէպէք Արնվ. գրչ. օրթ պէյլիքԹաշ 45
3 — Ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէյկ. ԳպԹղ. 34
2 20 Ա. Ր. զավազ ենմ. մէզր. պյրտ. Թարպ. պէյր. բաշպղ. չպղլ. զանլ. ա. հիսա. զանտ. օրթ. պէյ. 41
3 50 Ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէյլիքԹաշ 39
3 15 Ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. ենր. սԹէն. էմիրկ. պէյլիքԹաշ 50
4 5 Միրկ. ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պէյկ. զապաԹաշ 40
4 50 Ա. հիսար զանտ. պէպէք արն. չէնկ պէյլ. օրթ. պէյկ. ԳպԹղ՝ սիրքէճի 19
4 15 Ր. Ա. Գավազ ենմ. մէզպ. պէօյր. Թրպ. ենր. սԹն. միրկ. ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պէյկ. 37
5 — Պէյր. բաշպ. չպուք. զանլ. ա. հ սար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. պէյկ. 44
6 — Պէպէք արնվ. գրչ. չէնկ. պէյլ. օրթ. պէյկ. զապաԹաշ սիրքէճի (այս երթեւեկը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պիտի շարունակուի) 46
5 45 Ենմ. մզրպ. պյրտ. Թրպ. ենր. միրկ. ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պէյկ. 38
6 — Պէյր. բ. բշպ. եէնիք. սԹն. զանլ. միրկ. ր. ա. հիս. զանտ. պէպէք Արնվ. գրչ. չնկլ. պէյլ. օրթ. Գուզղ. պէյկ. զպթ. 22
8 5 ր. ա. հիսար զանտ. արն. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէյկ. զապաԹաշ 43
7 35 Եէնմ. մէզրպ. պէօյր. Թարպ. պէյր զ եէնիք. սԹն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պէյկ. 31
8 23 Ր. ա. Գավազ մզպ. պյրտ. Թրպ. պէյր. բշպ. չպուղ. զանլ. ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէյկ. 39
9 30 Եէնիմ. մէզր. պէօյտ. Թրպ. եէնր. սԹն. միրկ. ր. հիսար պէպէք արնավուտքէօյ գրչ. օրթ. պէյրթ. 45
10 15 Պէյրօզ եէնիք. զանլ. ա. հիսար. զնտլ. չէնկք. պէյլ. գուզկ. իւսկ. 44
10 50 Միրկ. օրթ. 50
10 50 Վանի. գրչ. պէյլիքԹաշ 19
11 15 Պէպէք 22
10 50 Ր. Ա. զավազ եէնիմ. մէզպ. պէօյիւքտ. Թարապ. եէնիք. միրկ. ր. հիս. պէպէք արնավ. օրթ. պէյլիքԹաշ 37

Կամուրջէն Վոսփոր

2 30 Պէյլիքթաշ օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք ր. հիս. միրկ. սԹն. եէնք. Թրպ. պէօյր. մէզպ. եէնմ. ր. ա. զավազ. 37
3 5 Պէյիր. օրթ. արնվ. միրկ. 40
3 15 Գապաթշ. պէյկթ. գուզղ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպէք զանտ. ա. հիսար ր. հիս. միրկ. զանլ. սԹն. եէնք. բշպ. պէյրօզ. 22
3 30 Իւսկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զանտ. ա. հիս զանլ. չպուզը բշպ. պէյրօզ 44
4 10 Պէյկթ. չէնկ. ա. հիսար 19
4 Գապթ. պէյթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. սԹէն. եէնիք. Թարպ. պէօյր. մէզ եէնմ. 38
5 Պէյկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք (այս երթեւեկութիւնը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պ'տի տեւէ)
5 15 ԳապաԹաշ պէյկթ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զնտլ. ա. հիս. զանլ. չպուզը բշպ. պէյր. Թրպ. պէօյր. մէզպ. եէնմ. 34
6 Գապթ. պէյկթ. օրթ. գրչ. արն վ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹն. եէնք. Թրպ. պէօր. մէզպ. եէնմ. ր. ա. զավազ 39
6 40 Պէյիկթ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպէք զանտ. ա. հսր. զնլ. ր. հիս. 10
7 10 Պէյիկթ. օրթ. գրչ. արն վ. պէպէք ր. հիս. միրկ. եէնք. պէյկօզ Թրպ. պէօյիւք. մէզպ. եէնմ. 45
8 45 Պէկթ. չուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զնտլ. ա. հիս. զանլ. չպուզը բշպ. պէյրօզ 44
9 Պէյկթ. օրթ. գրչ. արնվ պէպէք ր. հ. ս. միրկ. եէնք. Թրպ. պէօյր. մէզպ. ր. ա. զավազ 37
9 55 Գապթ. պէյկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիսար միրկ. 50
10 30 Պէյկթ. միրկ. սԹն. եէնք. Թրպ. պէօյր. մէզպ. եէնմ. 49
10 10 Պէյկթ., գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. 19
10 20 Պէյկթ. զանտ. ա. հիս զանլ. չըպուքլը բշպ. պէյր. մէզպ. ր. ա. զավազը 40
10 35 Պէյկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք 22
10 50 Գապթ. պէյկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկէլք. վանիք. զանտ. ա. ր. հիսար պէպէք 39
11 25 Պէյրթ. պէյլ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չըպուքլը եէնք. բշպ. պէյր. 45
11 Պէյկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹն. եէնք. 38
11 25 Միրկ. եէնք. Թրպ. պէօյր. մէզպ. եէնմ. 46
12 Միրկ. եէնք. Թրպ. պէօյր. եէնմ. 50
11 45 Պէյկթ. օրթ. արնվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. սԹն. եէնք. պէյր. 44
11 50 Պէկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զանտ. ա. հիսար 31
12 10 Պէյկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք 21
12 10 Իւսկ. գուզկ. չէնկ. զանտ. արնվ. 19

ԹՈՄԱՍ ՌԻՒԼԱՆ

ՃՈՒՄԱՅԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալգանօ	1069	Ֆոմօ	1497	Կոգօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Ֆոնկօ	2906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Ֆորբօ	898	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիուգօ	2871	Ֆիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գաստնօ	1822	Ֆօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէրսօ	1200
Փորտոֆինօ	1264	Ֆուրօ	2383	Հորադօ	3690	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1078	Ֆրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ռիւպլըն	1546
Գրինօ	841	Ֆինատօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թորբօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Իսլրօ	2464	Իտակօ	5540	Օթօ	4109	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Իտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնդարիօ	4035	Թորքուատօ	467
Գալիբրօ	1337	Իլագօ	1841	Ֆլէմօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ժիտօ	954	Ֆոլինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ժինլանտ	1828	Ֆոմնօ	1700	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիբակօ	2729	Ժլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ժրանչիսքօ	4582	Լէոպանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կոլիկէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլոբատօ	4255	Կեդանօ	1343	Լորէնզօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Մoretto շոգենաւը, նաւապետ Փօրիշօլ։
Ալէքրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք.

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի.
Քլիօ շոգենաւը, նաւապետ Սընկ, Նոյեմբեր 13ին.

Դիմել առ գործակալս Ճ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թի. 23—24, «Քիւչիւք Միւմ» խան, Ղալաթիա

377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ծուլիս

Գշ. 11/24 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւ. Ֆէոտոսիա, Միւսիւր, Իվէրբ, Քերչ, Բաթում-Նովօ-Ռոսիսք, Պէրտեա, Եալթա, Բոր-Թասիթ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 13/26 Օտէսա ժամը 10ին առաւօտ.
Շբ. 15/28 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ.
Օտէսա ժամը 2ին իրիկուն.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՔՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՀԵՏԻԵՆԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյ. 25ին Միմքրէյի, ուղ. Մարսիլիա։
Ձեռնէր աւելորդ Բօրտօ Լոնտոն.
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալէն Բոֆ ղանի Քարաքէօյ. 516 Ժ. ՌԸՑՈՆ

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Պոստոնի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլորիտա	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
Բէլկրաւեան	10500	[illegible]	3300
Լանքաստրեան	9600	[illegible]	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3300
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	4000
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել,
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԻ
[illegible]
400

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Փորթի Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւ։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Բամսէգ	3000	Թիպա	2500
Անպիօ	3000	Նէյթիւս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Թէանոբոլ	3000	Ալդա	2350
Ձարոս	3000	Մէֆիս	2000
Օսմանլի	3000	Խարտում	1350
Մարէօթիս	2500	[illegible]	1300

Ֆարոս շոգենաւը, ամսոյս ղէպի 25ին Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և Ընկ.
Ուֆթոյ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

184 31 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Նիւեորքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սլավոնիա	5595
Սաքսոնիա	13900	Փաննոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Գարփաթիա	3339
Քամբանիա	12950	Ալթրա	2845
Ուլթոնիա	8845	Բավիա	2936
Ումբրիա	8128	Թիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սիբիրիա	2551
Սէրվիա	7392	Սամարիա	2181
Աուրանիա	7269	Ալէբբօ	16?1
		Ճէքուէլֆ	

Դիմել առ
ԺՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Jely et Seager

Մէյմանէթ խան, Թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա 251
Թիւ [illegible] Փոստ [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒԹԵԱՆ